

Årsredovisning 2017

Generaldirektörens förord.....	2
Redovisningens struktur och uppbyggnad	3
Resultatredovisning	4
Särskilda uppdrag	8
Insamling, dokumentation och bevarande	10
Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning.....	15
Kunskapsspridning	20
Redovisning av kompetensförsörjningen.....	26
Klarspråksarbetet under det gångna året.....	27
Åtgärder för nationella minoriteter Redovisning av anslag 7:1 anslagsposter 6 och 16.....	28
Finansiell redovisning	34
Resultaträkning	34
Balansräkning	35
Balansräkning.....	36
Sammanställning över väsentliga uppgifter.....	38
Tilläggsupplysningar	39
Noter	41
Underskrift.....	48

Generaldirektörens förord

I april 2017 tillträdde jag som generaldirektör för Institutet för språk och folkminnen och kan nu snart blicka tillbaka på mitt första år som myndighetschef. Att institutets frågor engagerar och berör många får jag dagligen bevis för och det har varit en glädje att erfara den djupa expertkunskap och kreativitet som finns hos myndighetens medarbetare.

Utvecklingen i omvärlden ger hela tiden upphov till nya diskussioner och perspektiv på språk, identitet, arv och ursprung. Mitt i denna debatt befinner sig Institutet för språk och folkminnen. Här har vi ett viktigt samhällsuppdrag i att på vetenskaplig grund bygga upp och förmedla kunskap kring språkvård, dialekter, namn, vardagsliv och traditioner. Institutets områden omfattar flera forskningsfält och griper över ett brett spann i tid och rum, från medeltida personnamn till nyordslistor. Inom myndigheten genomförs ett antal långsiktiga forsknings- och dokumentationsprojekt, parallellt med en rådgivnings- och upplysningsverksamhet som kräver snabba svar via telefon, mejl och Twitter.

Myndighetens uppdrag har under senare år fått ytterligare dimensioner tack vare en allt rikare språklig och kulturell mångfald i samhället och en snabb teknisk utveckling. Under 2017 har myndighetens arbete bland annat resulterat i ett antal publikationer kring traditioner som fått ökad betydelse under senare år. Nya svenska skrivregler har tagits fram och myndighetens experter har bidragit med sitt kunnande inför och i samband med införandet av den nya namnlagen som trädde i kraft den 1 juli 2017. De nationella minoriteternas rättigheter och de nationella minoritetsspråken har varit i särskilt fokus under året. I de utredningar som genomförts och presenterats 2017 har institutet deltagit med expertis vid utformning och bedömning av förslagen. I enlighet med regeringens uppdrag har institutet redovisat hur arbetet med offentlig terminologi bör bedrivas framöver. Institutet för språk och folkminnen har ansvarat för att sammanställa Sveriges periodiska rapport till Unesco om arbetet med konventionen om tryggnad av det immateriella kulturarvet som lämnades i december 2017. Våra samlingar av folkminnesmaterial har blivit mer tillgängliga via webbverktyget Sägenkartan och arbetet med att digitalisera samlingarna har fortskridit. Myndighetens forskare har presenterat sina arbeten vid ett flertal seminarier, konferenser och enskilda föreläsningar i Sverige och utlandet.

Att kontinuerligt arbeta för att främja en god förvaltningskultur i staten är angeläget för hela statsförvaltningen, så även för institutet. Vi har utvecklat och fördjupat samarbetet med myndigheter och andra aktörer, bland annat inom forskningsområdet. Ett kontinuerligt arbete har bedrivits för säkra både rättssäkerhet, effektivitet och en god arbetsmiljö i myndigheten.

Institutet för språk och folkminnen tar nu nya steg för att utveckla sin roll som Sveriges nationella språkmyndighet och tongivande kulturarvsmyndighet för folklig kultur.

Martin Sundin
Generaldirektör

Redovisningens struktur och uppbyggnad

Institutet för språk och folkminnen (ISOF) årsredovisning är indelad i en resultatredovisningsdel och en finansiell redovisningsdel. Resultatredovisningen inleds med att organisation och verksamhet samt särskilda uppdrag redovisas och avslutas med redovisning av kompetensförsörjning, klarspråksarbetet och åtgärder för nationella minoriteter.

Redovisning utifrån verksamhetsområden

Liksom föregående år är redovisningen i huvudsak indelad och disponerad efter de tre verksamhetsområdena

- Insamling, dokumentation och bevarande
- Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning
- Kunskapspridning

Myndigheten redovisar verbala prestationsbeskrivningar under varje verksamhetsområde. I slutet av varje redovisat verksamhetsområde presenteras i tabellform dessutom resursfördelningen i de olika ämnesområden som verksamheten omfattar, det vill säga dialekter, folkminnen, namn, svensk och allmän språkvård samt minoritetsspråk. Utöver ämnesområdena redovisas också ämnesöverskridande verksamhet som omfattar mer än ett ämnesområde.

Institutets medarbetare registrerar arbetad tid per verksamhetsområde via egenrapportering i lönesystemet Palasso och det är denna tidsredovisning som används som underlag för hur arbetstidsfördelningen redovisas (se figur 1). För att åstadkomma en mer rättvisande bild av andelen

arbetad tid per verksamhetsområde redovisas forskningsprojekt som en process fördelad på samtliga verksamhetsområden. Det betyder att insamlingsskedet i ett forskningsprojekt redovisas under Insamling, dokumentation och bevarande medan seminarier, föreläsningar och motsvarande redovisas under Kunskapspridning.

Kvalitativa aspekter

De kvalitativa aspekterna av årets verksamhetsresultat definieras och redovisas genom övergripande kvalitativa mål mot vilka myndigheten mäter sina resultat. För att få en kontinuitet och jämförbarhet över en längre period används samma sätt att mäta kvalitet som föregående år. Kvalitetskriterier för en given aktivitet, liksom konkreta mått för hur detta kriterium uppnås, fastställs i samband med myndighetens verksamhetsplanering. Det mätbara resultatet anger om önskad kvalitet har uppnåtts.

Det pågår ett arbete i myndigheten med att utveckla och utvärdera mätmetoder, uppföljningsprocesser och mallar.

Prestationsredovisning

Redovisningen av verksamhetsområden kompletteras med enskilda prestationer som är representativa för verksamheten i stort och verksamhetsområdet i synnerhet. Exempel presenteras i avslutning till varje redovisat verksamhetsområde.

För att beräkna hur stor andel av myndighetens kostnader som tillfaller en enskild prestation används registrerade arbetstimmar som är rapporterade under något av verksamhetsområdena.

Resultatredovisning

Institutet för språk och folkminnen har till uppgift att bedriva språkvård och på vetenskaplig grund öka, levandegöra och sprida kunskaper om språk, dialekter, folkminnen, namn och andra immateriella kulturarv i Sverige. Institutet ska bedriva forskning inom sitt verksamhetsområde och verka för ökad kunskap i samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor. I sin verksamhet ska institutet integrera ett jämställdhets-, mångfalds- och barnperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

Institutet fördelar statsbidrag som har till syfte att ge enskilda personer bättre förutsättningar att tillägna sig, utveckla och använda sitt nationella minoritetsspråk genom att stärka deras förmåga att förstå, tala, läsa eller skriva på minoritetsspråket.

Organisation och verksamhet

Vi vårdar Sveriges språk, minnen och mångfald

Under 2016 tog myndigheten fram ett nytt visionsdokument där arbetet med att bidra till ett demokratiskt och inkluderande samhälle betonades. Detta arbete har fortsatt och fördjupats under 2017. Myndigheten inledde bland annat arbetet med att identifiera ett antal angelägna områden där särskilda insatser bör genomföras. För att skapa bättre förutsättningar att utveckla myndighetens arbete med digitalisering och kommunikation förbereddes vissa förändringar i ansvar mellan avdelningarna. Under 2017 lanserades också myndighetens nya interaktiva intranät, vilket inneburit enklare administrativa processer i myndigheten och bättre intern informationsspridning, samarbetsmöjligheter och kommunikation. Därtill har myndighetens publikationsverksamhet under året blivit genomlyst med ambitionen att göra denna del av myndighetens arbete effektivare och mer målgruppsanpassat.

Institutet har i dag sex avdelningar och myndighetens personal finns på tre orter i landet: Göteborg, Stockholm och Uppsala. Dessutom förvaltas omfattande arkivsamlingar i samverkan med regionala aktörer i Lund och Umeå.

ISOF har bedrivit sin verksamhet i enlighet med uppsatta mål och uppdrag. I alla delar av myndigheten strävar institutet efter professionalism och effektivitet. Samlingarna har vårdats och gjorts tillgängliga både fysiskt och digitalt. Myndigheten har bedrivit rådgivnings- och upplysningsverksamhet samt forskning, ofta i nära samverkan med universitet och högskolor. Myndigheten har utvecklat sitt samarbete med andra aktörer för att bland annat stärka den

regionala profilen och samrått med de nationella minoriteterna och urfolket samerna.

Mångfald och jämställdhet

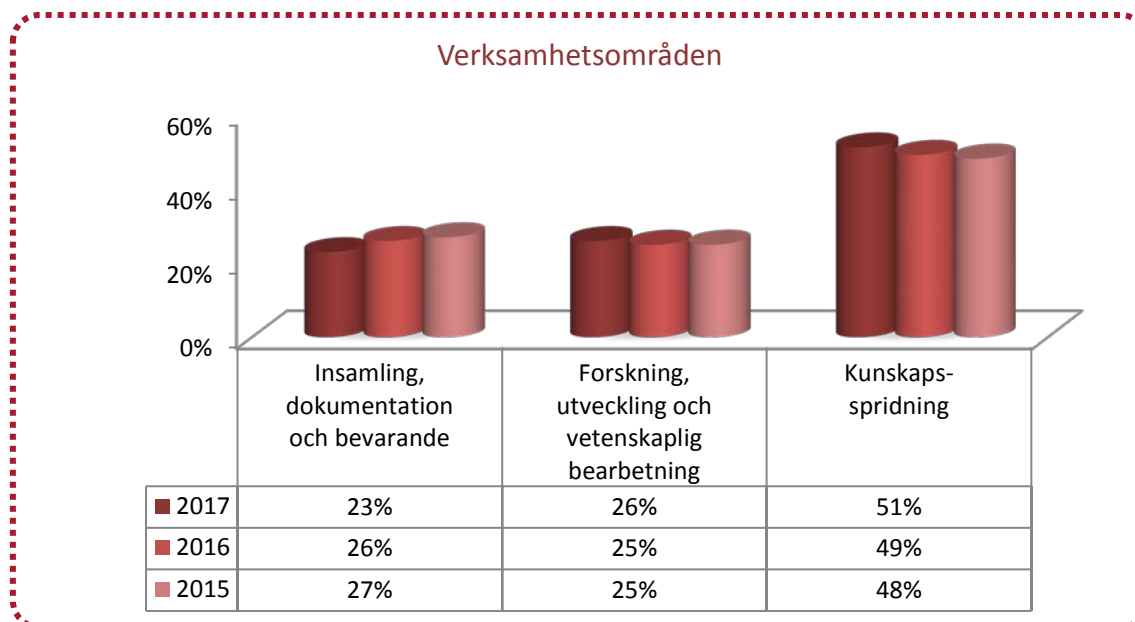
I myndighetens verksamhetsområden och forskningsprojekt, till exempel i val av projektets metod, teori, källor eller på det sätt aktiviteten och projektet organiseras, tas särskild hänsyn till normkritik – att spegla mångfald och undvika cementering av vedertagna föreställningar om till exempel kön, etnicitet, ålder, klass, sexualitet och funktionsvariation. Några exempel på projekt som arbetat med detta under året är projektet *Förnamn i Sverige* där almanackans namnlängd granskats ur ett normkritiskt perspektiv och där nya arabiska namn har samlats in för att bättre spegla det mångkulturella namnskicket i Sverige, projektet *Stockholmska* där uttalsvarianter av den stockholmska dialekten har identifierats som klassmarkörer, projektet *Antiziganismen* som undersöker problematiska arkivmaterial med stereotypa och rasistiska framställningar och projektet *Språkriktighet på gräsrotsnivå* som kartlagt hur språkvårdsarbete inom intresseorganisationer går till och undersökt de språkförändringar som uppkommer till följd av en intensifierad samhällsdebatt om språklig diskriminering.

Inom ramen för institutets arbete med Agenda 2030, under målområde 5. Jämställdhet, definieras hur myndigheten kan bidra till att personnamnskicket utvecklas jämställt. Medborgare i Sverige kan med utgångspunkt i lag (2016:1013) om personnamn få möjlighet att anta ett namn utifrån identitet och inte utifrån kön. Myndigheten bidrar med expertkunskap om inhemska och inflyttade personnamn och säkerställer en jämställd hantering i offentlig verksamhet för att likabehandlingen ska garanteras. Kunskaps-spridning inom området är av stort värde för att tolkningen av den nya personnamnslagen ska användas på ett jämställt sätt.

Myndighetens interna arbete med jämställdhet och mångfald har fortsatt skett genom att dessa perspektiv integreras i såväl den kontinuerliga ut-

vecklingen och efterlevnaden av interna styrdokument som i rekryteringsarbete, kommunikationsinsatser samt i det löpande arbetet hos medarbetare.

Arbetstidsfördelning per verksamhetsområde

Figur 1. Fördelningen av registrerade timmar mellan verksamhetsområden

Källa: Palasso egenrapportering

Verksamhetsområdenas kostnader och intäkter

Tabell A. Kostnads- och intäktsfördelning per verksamhetsområde

Belopp angivna i tkr	2017				2016				2015			
	Totala kostnader	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Transferringar	Totala kostnader	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Transferringar	Totala kostnader	Intäkter av anslag	Övriga intäkter	Transferringar
Insamling, dokumentation och bevarande	17 206	14 789	2 417		17 987	15 748	1 499		18 037	16 161	334	
Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning	19 450	16 718	2 732		17 917	15 686	3 527		16 463	14 751	3 322	
Kunskaps-spridning	38 152	32 793	5 359	8 317	34 913	30 567	3 792	3 600	32 478	29 099	3 311	3 578
Summa	74 808	64 299	10 509	8 317	70 817	62 001	8 818	3 600	66 978	60 011	6 967	3 578

Källa: Palasso egenrapportering för kostnader och intäkter av anslag samt ekonomisystemet Agresso för övriga intäkter och transferringar.

Fördelningen av totala kostnader i tabell A bygger på antal arbetade timmar inom institutets

tre verksamhetsområden. Det vill säga, fördelningen av totala kostnader är i procent lika stor som fördelningen av arbetstimmar i procent

mellan verksamhetsområdena. Varje verksamhetsområde bär därigenom sin andel av institutets totala kostnader. I de totala kostnaderna ingår dels direkta kostnader som kan härledas till ett specifikt verksamhetsområde, exempelvis lönekostnader i ett projekt, dels indirekta kostnader för central administration, lokalkostnader och förvaltning. På motsvarande sätt fördelas även intäkter av anslag, det vill säga hur verksamheten finansieras, i procent mellan de tre verksamhetsområdena. Övriga intäkter är fördelade utifrån det verksamhetsområde intäkten tillhör. Exempelvis är intäkter från försäljning av publi-

kationer en del av verksamhetsområdet Kunskapspridning och bidrag från externa finansierare, exempelvis från forskningsråd, ingår oftast i verksamhetsområdet Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning. De transfereringar som sker genom institutet räknas till verksamhetsområdet Kunskapspridning. Transfereringarna rör främst bidrag för revitaliseringsinsatser och terminologiarbete. Att transfereringarna ökat jämfört med föregående år beror på ett höjt bidrag till den terminologiska verksamhet som tidigare finansierats på annat sätt.

Avgiftsbelagd verksamhet

Tabell B. Avgiftsbelagd verksamhet

Belopp angivna i tkr	Ack. ingående värde 2015	Ack. ingående värde 2016	Intäkter 2017	Kostnader 2017	Utfall 2017	Ack. utgående värde 2017
Avgiftsintäkter inom ramen	0	0	2 593	0	0	0
Avgiftsintäkter med full kostnadstäckning	0	0	0	0	0	0

Källa: ekonomisystemet Agresso.

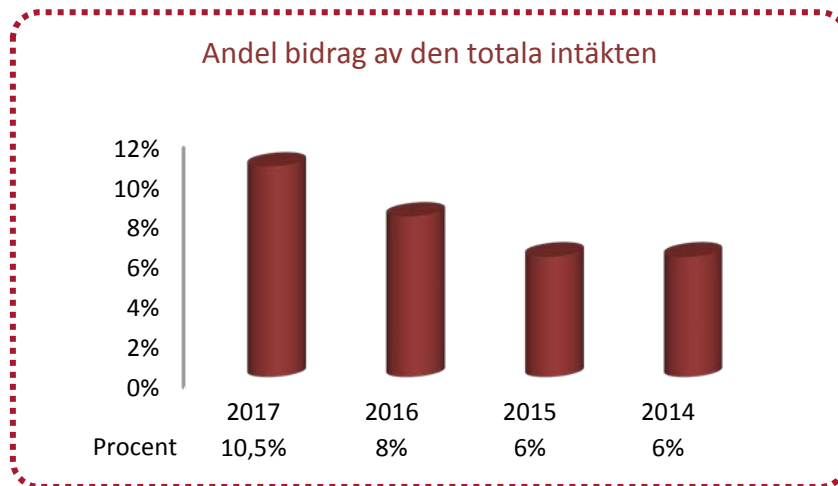
Institutet tar ut avgifter för publikationer, kopiering, publiceringstillstånd och tjänster. Avgifterna är fastställda enligt avgiftsförordningen och efter samråd med Ekonomistyrningsverket. I tabell B ovan redovisas institutets avgiftsbelagda verksamhet. I regleringsbrevet för 2017 är beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet 3 000 tkr.

Budgeten för avgiftsbelagd verksamhet avser endast intäkterna enligt institutets regleringsbrev punkt 6.4 Villkor för avgiftsbelagd verksamhet.

Intäkterna från den avgiftsbelagda verksamheten 2017 är mindre än vad de var 2016 och något under den i regleringsbrevet angivna summan 3 000 tkr. Det beror till stor del på minskad försäljning av publikationer jämfört med föregående år.

Institutet disponerar samtliga avgiftsintäkter.

Mottagna bidrag och sponsormedel

Figur 2. Redovisning av mottagna bidrag

Källa: ekonomisystemet Agresso.

Institutet har erhållit bidrag för forskningsprojekt, tryckningsbidrag, vetenskapliga konferenser samt anställningsstöd. Bidrag till forskning från forskningsråd eller motsvarande är villkorade med redovisning av forskningens resultat samt ekonomisk redovisning.

Rekvision av medel för arbetsmarknadsinsatser sker i samband med redovisning av utbetalda löner.

Institutet har inte tagit emot sponsormedel.

Lokalkostnader

Tabell C. Uppgift om lokalkostnader 2017 enligt återrapporteringskrav i regleringsbrevet

Hyresvärd, belopp i tkr	Hyra	El och uppvärmning	Reparationer och underhåll	Övriga driftskostnader	Summa
Akademiska hus Uppsala AB	3 182	74			3 256
Hiby AB, Stockholm	1 284	114			1 398
Vasakronan AB, Göteborg	1 381	12			1 393
Riksarkivet	50				50
Övriga hyresvärdar	24				24
Fortum		28			28
Göteborgs energi		22			22
Övriga leverantörer				28	551
Summa	5 921	250	28	551	6 750

Källa: ekonomisystemet Agresso.

Under 2017 har myndighetens hyreskostnader ökat jämfört med 2016. Hyreskontraktens giltighet i Göteborg, Stockholm och Uppsala löpte ut och omförhandlades under året. De omförhandlade hyrorna medför en ökning av lokalkostnaderna med i genomsnitt 28 procent per helår. I samband med att hyresavtalet tecknades prioriterade myndigheten generella standardhöjningar

i lokalerna med fokus på arbetsmiljö och tillgänglighet. Bland annat har lokalerna i Göteborg och Stockholm utrustats med energisnåla armaturer och lokalerna i Uppsala kommer att utrustas med nytt kök och personalrum samt tillgänglighetsanpassade toaletter. Under Övriga leverantörer redovisas bland annat av lokalvårdstjänster från exempelvis Uppsala universitet.

Särskilda uppdrag

Agenda 2030

I institutets bedömning av hur myndighetens verksamhet bidrar till Sveriges genomförande av FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030 har 16 målområden med tydlig koppling till verksamheten identifierats. De mål som deklarerats ska ligga till grund för beslut som fattas vid myndigheten och såväl ledning som medarbetare ska vara medvetna om inriktningen för Agenda 2030. Myndighetens bidrag till att trygga målen görs främst inom ramen för myndighetens befintliga forskningsuppdrag samt genom att sprida kunskap och medvetenhet inom de olika målområdena.

Några av de målområden som myndigheten identifierat och särskilt vill lyfta fram är 1. Ingen fattigdom och 2. Ingen hunger. Ortnamnen är en grund för vår kommunikation i samhället och landets adresser är betydelsefulla. För den enskilda människan kan en adress vara nyckeln till ett arbete, att kunna öppna bankkonto och få läkarkontakt etcetera. Att snabbt kunna orientera sig är avgörande vid exempelvis katastrofer och kännedom om ortnamn bidrar till att katastrofhjälp och andra samhällsfunktioner fungerar effektivt. Genom arbetet i UNGEGN (UN Group of Experts on Geographical Names) bidrar myndigheten till fattigdomsbekämpning på internationell nivå.

Ett annat målområde som berör myndighetens verksamhet är 4. God utbildning för alla. Myndigheten bidrar genom att tydliggöra vikten av såväl språk som de immateriella kulturarv som myndigheten förvaltar. Språk är grunden för utbildning och kommunikation. Genom klarspråksarbete och ett aktivt språkvårdsarbete med såväl svenskan som de nationella minoritetsspråken i samverkan med andra myndigheter bidrar vi till högre tillgänglighet till utbildning och synliggör landets språk och allas rätt till utbildning.

Ansvarsfördelning inom det offentliga terminologiarbetet

I regleringsbrevet för 2017 fick institutet regeringens uppdrag att lämna förslag på hur ansvarsfördelningen inom det offentliga terminologiarbetet kan preciseras ytterligare. I förslaget som lämnades in i juni 2017 föreslås bland annat att institutets roll ska vara att stödja myndigheternas termarbete samt att inventera och följa upp den offentliga användningen och utvecklingen av termer och begrepp. Det uppföljande arbetet bör

ingå som en del i det uppdrag institutet redan har att följa upp språklagen (2009:600). Institutet ska också analysera och genomföra utredningar inom centrala områden, sprida kunskap och publicera termer och begrepp i en öppen databas samt samordna och driva kontakt- och samarbetsnätverk, erbjuda utbildningar och ge råd och riktlinjer.

Vidare föreslås att statliga myndigheter, landsting och offentliga aktörer ska fortsätta driva det operativa arbetet med facktermer inom respektive område och att AB Terminologicentrum (TNC) tills vidare administrerar Rikstermbanken med tillhörande bibliotek och samlingar. Rikstermbanken behöver dock utvecklas till en öppen databas tillgänglig för såväl användare inom den offentliga sektorn som inom näringslivet och civilsamhället. Med stöd av en termbank med öppen data tillgängliggörs inte bara begrepp och termer för näringslivets företrädare, fler aktörer ges också möjligheten att utveckla tjänster med stöd av de samlade data som finns registrerade i Rikstermbanken.

Insatser för att bevara och synliggöra det romska språket och kulturarvet

Regeringen gav 2016 institutet i uppdrag att genomföra insatser som har till syfte att bevara den romska språkvarieteteten resanderomani för nutida och framtida bruk och synliggöra det romska immateriella kulturarvet.

Inom ramen för uppdraget har inspelningar av talad resanderomani genomförts, liksom ett antal inspelningar på svenska. Inspelningarna ger sammantaget en intressant bild av hur och i vilka sammanhang resanderomani har använts. De ger även exempel på trading, det vill säga hur kunskaper om språket överförs mellan generationer, och den yngre generationens intresse av att lära sig resanderomani. Utöver ljudande material har ett skriftligt material samlats in till myndighetens arkiv och bibliotek. Sammantaget har projektet bidragit till att tillföra betydande kunskap om talad resanderomani i vår samtid. Därtill har språkets villkor i dag och i det nära förflutna säkrats och bevarats för framtiden.

I arbetet med *Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet* har institutet, tillsammans med företrädare för olika romska grupper, under 2017 genomfört ett särskilt dokumentationsprojekt i syfte att synliggöra och få in fler exempel på romska immateriella kulturarv

till den nationella förteckningen över immateriella kulturarv. Flera förslag har under året tagits fram och bearbetats för publicering.

En delredovisning av uppdraget lämnades i mars 2017 och en slutredovisning kommer att lämnas senast den 1 mars 2018.

Moderna beredskapsjobb i staten

Institutets uppgift att skapa arbetstillfällen för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, Moderna beredskapsjobb i staten, redovisas under avsnittet Kompetensförsörjning.

Traditionell småskalig matkultur

I det myndighetsgemensamma arbetet med *Traditionell småskalig matkultur* har under året medel beviljats till projekt inom ramen för landsbygdsprogrammet för att utveckla småskalig verksamhet kopplad till traditionell matkultur. Under 2017 anordnade institutet tillsammans med övriga tre samverkande myndigheter, Jordbruksverket, Riksantikvarieämbetet och Samesamfundet, seminariet *Traditionell småskalig matkultur. Ett uppdrag i samverkan* under mathantverksmässan Saerimner/SM i mathantverk i Åre. Temat för mässan var mathantverkets råvaror.

På institutet pågår nu det egna projektet *Kunskapsbank över traditionell matkultur* där en webbaserad karta med kulturarv kopplade till mat, dryck och måltider tas fram. Matkartan består av material från institutets samlingar och handlar om allt från råvaror och odling till matframställning och måltider.

Unescos konvention om trygghet av det immateriella kulturarvet – Rapport om vidtagna åtgärder

Arbetet med *Unescos konvention om trygghet av det immateriella kulturarvet* utgör nu en del av institutets löpande verksamhet, något som regeringen lyfte fram i den proposition om den

framtida kulturarvspolitiken som antogs av riksdagen den 31 maj 2017 (Kulturarvspolitik prop. 2016/17:116). Ansvaret delas med övriga nodansvariga myndigheter och institutioner som är engagerade i arbetet, Stiftelsen Nordiska museet, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Statens musikverk och Riksantikvarieämbetet, och genomförs i samverkan med det samiska folket och de nationella minoriteterna.

Institutet för språk och folkminnen har i enlighet med regeringens bedömning fortsatt prioriterat det nationella förteckningsarbetet. På institutets webbplats finns en nationell förteckning *Levande traditioner* som ger exempel på immateriella kulturarv i Sverige. Institutet har under året arbetat med att utveckla förteckningen samt att utöka institutets samlingar med samtida material samt med romska immateriella kulturarv, i linje med det särskilda regeringsuppdraget att öka den romska minoritetens delaktighet i konventionsarbetet. Institutet har också fortsatt att följa internationella händelser inom konventionen och aktivt bidragit till att utveckla det nordiska samarbetet.

Under året har institutet haft ett särskilt regeringsuppdrag i anslutning till konventionen: att ta fram ett underlag till Sveriges första periodiska rapport till Unesco om de åtgärder som vidtagits på nationell nivå för tillämpningen av konventionen. Uppdraget har genomförts i dialog med Kulturdepartementet, med nodansvariga myndigheter och ideella aktörer. Underlaget har tagits fram i enlighet med anvisningar från Unesco. Det redovisades till Kulturdepartementet den 14 november 2017.

Samarbete för kultur till fler

Institutets uppgift att i samarbete med andra aktörer verka för att kulturen ska komma fler till del i hela landet, Samarbete för kultur till fler, redovisas under avsnittet Kunskapspridning.

Insamling, dokumentation och bevarande

Verksamhetsområdet omfattar i huvudsak institutets arbete med samlingar, arkiv och bibliotek. Arbetet består i att kontinuerligt accedera, ordna och vårda samlingarna. Institutet har omfattande samlingar av äldre material, men en mycket viktig del av verksamhetsområdet rör fortlöpande insatser för att dokumentera samtiden. Liksom för samhället i stort är digitaliseringen en av de allra viktigaste framtidsfrågorna för verksamheten vid institutet. Ett utvecklat digitaliseringsarbete är grunden för bevarande, synliggörande och tillgängliggörande av samlingarna. Stora utmaningar och möjligheter ligger i arbetet med att utveckla institutets digitala register samt metoder, teknik och resurser för att bygga upp ett digitalt arkiv.

Övergripande kvalitativa mål

Institutet ska hålla samlingarna i gott skick och ta ansvar för att språk, dialekter, namn och folkminnen och andra former av immateriella kulturarv i Sverige på vetenskaplig grund samlas in och dokumenteras samt bevaras i enlighet med Riksarkivets krav.

Institutet ska synliggöra och spegla barns och ungdomars liv och vardag i samlingarna.

Institutet ska, i samverkan med andra aktörer och intressenter, kontinuerligt utveckla samlingarna och metoder för insamling, dokumentation och bevarande.

Kvalitetsmodell - digitalisering

Kriterium: Samlingarnas status ska upprätthållas och utvecklas genom digital nyinsamling och digitalisering av de äldre samlingarna.

Mått 1: Minst 80 procent av årets nyinsamling ska finnas i digital form.

Mått 2: Minst 20 procent av det ljudande materialet i samlingarna från Lund och Umeå ska per helår digitaliseras under sammanlagt fem år, det vill säga från 2015 till och med 2019.

Resultat 1: 99 procent av den insamling som skett under året finns i digital form.

Resultat 2: Under 2017 har 26 procent av de ljudande accessionerna från Lund och Umeå digitaliserats. Det innebär att 86 procent av accessionerna är digitaliserade vid utgången av 2017.

Bedömning

Myndigheten bedömer att resultatet av verksamheten motsvarar målet för verksamhetsområdet och kvalitetskriteriet för institutets digitalisering 2017 är mer än väl uppfyllt.

Under året har många insamlings- och dokumentationsprojekt varit inriktade mot mångspråkighet, kulturell mångfald och nationella minoriteter, med resultatet att tidigare underrepresenterade grupper nu är mer synliga i samlingarna. Däremot har insamling om och dokumentation av barn och ungdomars liv och vardag inte genomförts i samma omfattning under 2017 som tidigare. Delvis kan detta förklaras med att de riktade dokumentationsprojekten inte haft fokus på just barn och unga.

Fokus i digitaliseringsarbetet har legat på att utveckla institutets digitala register samt metoder, teknik och resurser för att bygga upp ett digitalt arkiv, vilket bedöms ha gett tillfredsställande resultat.

Insamling, dokumentation och bevarande

Under hela året har insamling av nytt material pågått inom institutets olika insamlings-,

dokumentations- och forskningsprojekt. Insamlingen har skett genom intervjuer, inspelningar, webbenkäter, frågelistverksamhet, fältarbeten, omvärldsbevakning och genom excerpering av externa källor. Materialet bidrar till en fördjupad förståelse av nutida språk och kultur, samtidigt

som institutets äldre samlingar kompletteras, vilket i sin tur möjliggör förändringsstudier. Bland årets insamlade material finns bland annat inspelningar i form av audio- och videomaterial, textmaterial i form av uppteckningar, handlingar samt brev.

Institutet har 2017 fortsatt att utvärdera och utveckla insamlingsmetoderna. Bland annat har arbetsprocessen och formen för insamling av nyord utretts med målet att kunna bedrivas mer effektivt, transparent och vetenskapligt. I en särskild satsning har institutet arbetat med att utöka meddelarkontakt nätet. Syftet är att fler människor med olika bakgrunder och från olika delar av Sverige ska få möjlighet att besvara institutets frågelistor om till exempel företeelser, traditioner, högtider och vardagliga praktiker som faller inom ramen för det immateriella kulturarvet.

Inom ramen för samarbetsprojektet *Hem* har ett unikt videoinspelat intervjumaterial om hem och boende tillförts samlingarna. Materialet ska bearbetas av forskare för att i ett senare skede kunna tillgängliggöras.

Nationella minoriteters språk och kultur

Under året har institutet arbetat vidare inom insamlings- och dokumentationsprojekt om nationella minoriteters språk och kultur. Inkomna frågor och svar inom minoritetsspråken har fortsatt löpande granskats, diskuterats och uppdaterats. Insamling av nyord inom minoritetsspråken sker främst genom omvärldsbevakning samt tips från minoritetsspråkstalare som vänder sig till myndigheten.

Inom ramen för det särskilda regeringsuppdraget att bevara och synliggöra det romska språket och kulturarvet har inspelningar av varieteten resanderomani genomförts. Ett tjugotal inspelningar av talad resanderomani har gjorts, samt ett tiotal inspelningar på svenska. Inspelningarna ger sammantaget en intressant bild av hur och i vilka sammanhang resanderomani har använts och när det har undvikits. Utöver ljudande material har ett betydande skriftligt material i form av ordlistor, kursmaterial i resanderomani, tidningsurklipp, litteratur, exempel på översättningar till resanderomani och informationsmaterial från resandeorganisationer samlats in till myndighetens arkiv och bibliotek.

I arbetet med *Unescos konvention om trygghet av det immateriella kulturarvet* har institutet, tillsammans med företrädare för olika romska grupper, under 2017 genomfört ett särskilt dokumentationsprojekt i syfte att synliggöra och få in

fler exempel på romska immateriella kulturarv till den nationella förteckningen över immateriella kulturarv. Flera förslag har under året tagits fram och bearbetats för publicering.

Inom jiddisch har ett insamlings- och dokumentationsarbete påbörjats med syfte att spela in, bearbeta och tillföra samlingarna ljudande material på jiddisch. Fler ortnamn på svenskt teckenspråk har under året dokumenterats och spelats in och tillgängliggjorts genom en interaktiv karta på webbplatsen. Vidare har arbetet med att excerpera och inordna samiska ortnamn i Finland som en egen serie slutförts. Arbetet med att upprätta listor över tolkade samiska ortnamn i Sverige har fortsatt. Listorna ska tillgängliggöras på institutets webbplats och kommer att läggas in i Ortnamnsregistret.

Institutets samlingar har använts i olika projekt för att analysera redan befintligt material och skapa metoder som ökar tillgängligheten. Till exempel i samverkansprojektet *Antiziganismen och samlingarna* som med utgångspunkt i kulturhistoriska museer och arkiv undersöker hur 1900-talets insamlade folkminnesmaterial om de grupper som då kallades zigenare och tattare kan förstås i dag, med hänsyn till att de har samlats in i ett genomgripande antiziganistiskt samhälle. Med utgångspunkt i bland annat institutets befintliga samlingar fokuserar projektet på de sammanhang, strukturer och aktörer som skapat samlingarna och informationen i dem, snarare än de människor som samlingarna skulle berätta om.

Mångspråkighet och kulturell mångfald

I projektet *Nya göteborgare – liv, minnen, religion och språk* har intervjuer under året genomförts med syfte att dokumentera nya göteborgares erfarenheter, minnen och tankar kring religion och språk. Främst har personer med bakgrund i Mellanöstern och Nordafrika intervjuats. Inom samverkansprojektet *Göteborgs språkliga landskap*, med fokus på språkets roll i migrations-, segregations- och gentrifieringsprocesser, har ytterligare material samlats in och bearbetats för att ligga till grund för forskning. Projektet *Nya svenskers namn* belyser ortnamns- och personnamnsskick i det mångkulturella Sverige genom att dokumentera och utforska ett tidigare underrepresenterat område i institutets verksamhet. Under året har materialinsamling om arabiskt och somaliskt personnamnsskick genomförts och två vetenskapliga artiklar har färdigställts. Genom att insamlingen bedrivits även på arabiska har institutet erhållit material som tidigare saknats i samlingarna och underrepresenterade grupper har kunnat nås. I projektet *Förnamn i Sverige*, med syfte att ge ut en ny

upplaga av publikationen, har arabiska namn som i dag används i Sverige samlats in och språkligt tolkats för att publikationen bättre ska kunna spegla de olika namnskicken i dagens Sverige.

Regional förankring och samverkan

Enligt myndighetens uttalade ambition har insamling och dokumentation i så stor utsträckning som möjligt skett i samverkan med regionala aktörer, till exempel museer, hembygdsföreningar, studieförbund och kulturföreningar. I arbetet med *Sveriges ortnamn* har det systematiska insamlingsarbetet fortsatt under året bland annat genom att skriftliga belägg och uttalsuppgifter för Umeå kommun har tillförts samlingarna. Därtill har fortsatt sortering och bearbetning av material till *Ordbok över Sveriges dialekters* samlingar genomförts och materialet har förberetts för kommande digital publicering i form av ett lexikon.

Insamling med hjälp av allmänheten

Insamlingen av nyord har fortsatt med hjälp av informanter som bevakar dagspressen och via myndighetens webbplats där allmänheten kan skicka in nyord. Språkfrågor från allmänheten samlas fortlöpande in som ett sätt att följa språkutvecklingen. De insamlade frågorna dokumenteras och publiceras i Frågelådan på institutets webbplats. De utgör också underlag för den framtida inriktningen på språkrådgivningen.

Med hjälp av frågelistor som tillgängliggörs och sprids till allmänheten via institutets webbplats har institutet under året samlat in samtida material om företeelser, traditioner, högtider och vardagliga praktiker som faller inom ramen för det immateriella kulturarvet. Materialet tillförs samlingarna och ligger till grund för vidare vetenskaplig bearbetning i olika forskningsprojekt. Under året har insamlingar genomförts bland annat via frågelistorna Berätta om radion, Bli bjuden och bjuda hem, Släktforska, hembygdsforska, Hemvändarkvällar, Hantverksöl, Skolavslutningar – nu och då, Studenten, Sånt vi bara gör och Vardagsmagi.

Vård av samlingar och bibliotek

Det löpande arbetet med att bevara och vårda institutets omfattande arkiv och samlingar har under året inriktats på fortsatt digitalisering, accedering av äldre material och arbete med att skapa förutsättningar för att tillgängliggöra material kring sägner och ortnamn genom att skapa möjligheter att i ett publikt tillgängligt gränssnitt hämta information från myndighetens databaser. Arbetet med att införa verksamhetsbaserad arkivredovisning har fortgått genom

beslut om ny klassificeringsstruktur. Myndigheten har anslutit sig till Digitalt vetenskapligt arkiv (DiVA), där samtliga forskningspublikationer under året har lagrats och registrerats. Därtill har biblioteken katalogiserats och ordnats.

Digitalisering och tillgängliggörande

Institutets arbete med att digitalisera samlingarna har fortlöpt och årets uppsatta kvalitetsmål för digitalisering har uppnåtts. Digitalisering av arkivmaterial från Lund och Umeå har varit fortsatt prioriterat. I första hand har material som riskerar att förstöras tagits om hand. Även annat ljudmaterial på myndigheten, inklusive folkmusikinspelningar, har fortlöpande digitaliserats under året.

Sägenkartan, som lanserades under året, bygger på en egenutvecklad kartlösning. Lösningen är uppbyggd kring en relationsdatabas med eget användargränssnitt och baserad på Lantmäteriets topografiska webbkarta samt kartor från OpenStreetMap och ESRI. Kartlösningen kommer att användas för flera kommande kartor som under året har förberetts för publicering. Ett exempel är projektet *Kunskapsbank över traditionell matkultur* där en webbaserad karta med kulturarv kopplade till mat, dryck och måltider håller på att tas fram. Ett annat exempel är kartlösningar kopplade till ämnesområdet dialekter. Parallellt har det under året också pågått utvecklingsarbeten med syfte att tillgängliggöra material med hjälp av andra typer av webbaserade kartor, till exempel inom projektet *Ågonamn inom södra Ölands odlingslandskap*.

I projektet *TORA - Topografiskt register på Riksarkivet*, som bedrivs i samarbete med Riksarkivet, har under året stora framsteg gjorts för att kunna automatisera vissa delar av xmltaggningen och därmed snabba på digitaliseringen av *Sveriges ortnamn*. Målet med projektet är att skapa en ny forskningsmiljö och en nationell standard för att knyta samman historiska databaser kopplade till geografiska enheter.

Som ett led i tillgängliggörandet av institutets arkivmaterial har arbetet med att digitalisera databaser samt ta fram användargränssnitt och publika sökgränssnitt för myndighetens omfattande publikationsprojekt *Sveriges dialektlexikon*, *Sveriges medeltida personnamn* och *Sveriges ortnamn* inletts. Målet är att göra material som tidigare enbart publicerats i tryckt form tillgängligt via webbformat. I ett annat

digitaliseringsprojekt med syfte att digitalt tillgängliggöra Ortnamnsregistret har en ny webb-lösning tagits fram som ska ersätta nuvarande register. Det nyutvecklade användargränssnittet kommer att effektivisera arbetet med att tillföra ny data till databasen och ett mer användarvänligt publikt sökgränssnitt kommer att göra det enklare för användare att söka i registret. Ett betydande arbete har också lagts ned på kvalitetsförbättring av befintlig data.

Därtill har institutet löpande underhållit och utvecklat databaser samt gränssnitt för dessa för att möjliggöra såväl intern accedering, excerpiering, transkribering, arkivering och redigering av material, som extern tillgänglighet till materialet.

Anslutning till DiVA- exempel på enskild prestation

Myndigheten har anslutit sig till Digitalt vetenskapligt arkiv (DiVA), där institutets forskningspublikationer under året har registrerats. DiVA är en databas för publicering av forskningspublikationer, artiklar, konferenspapers och populärvetenskapliga skrifter och publikationer. Den digitala vetenskapliga databasen har i dag drygt 40 anslutna lärosäten, museer och institutioner, vilket gör den till en av de främsta databaserna för forskningspublikationer i Sverige. I dagsläget finns cirka en miljon referenser i databasen, varav 313 000 i fulltext.

Genom anslutning till DiVA ges institutet möjlighet att tillgängliggöra materialet mer

enhetligt och sökbarheten ökar eftersom en meta-datastandard med fastställda kategorier och ämnesområden används. Vid årets slut hade 900 av myndighetens publicerade publikationer, i form av artiklar, böcker, rapporter och tidskrifter, registrerats i DiVA. Knappt hälften av dessa har publicerats i fulltext.

Insatser har också gjorts för att informera myndighetens anställda om vilka möjligheter DiVA erbjuder, samt instruera hur publikationer löpande ska registreras och tillgängliggöras över tid.

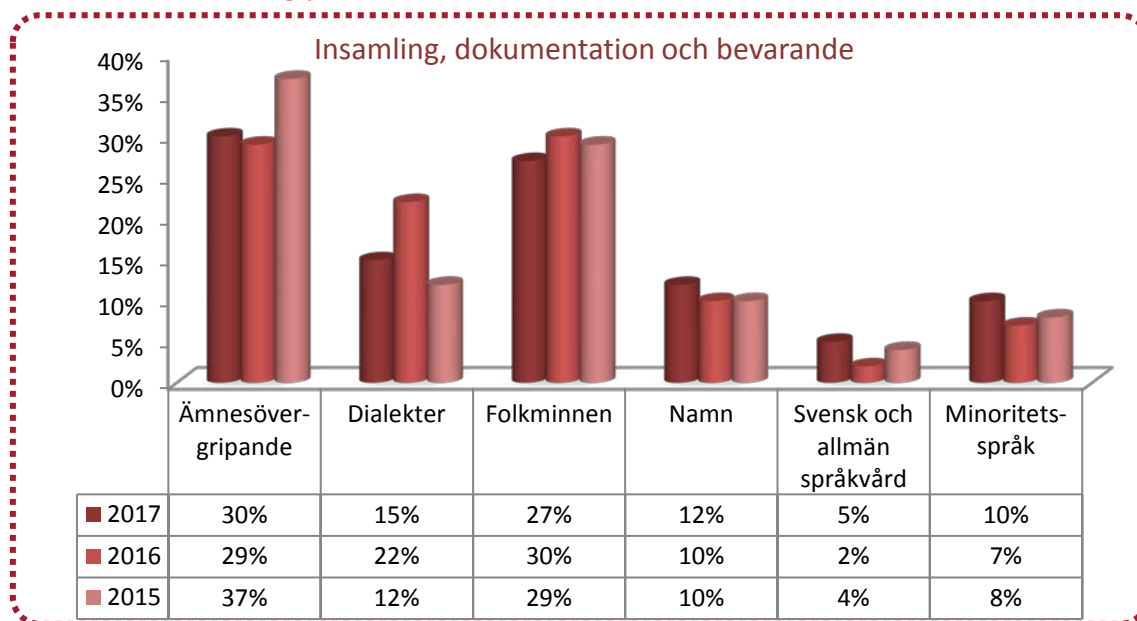
Under 2017 har en extraanställd bibliotekarie avsatt cirka 50 procent av sin arbetstid för att gå igenom och registrera institutets samtliga publicerade forskningspublikationer. Kostnaden för projektet under året, det vill säga arbetad tid inklusive overheadkostnader, uppgår till 1 010 tkr och utgör 1,4 procent av institutets totala kostnader för året.

Årsarbetskrafter insamling, dokumentation och bevarande

Under året har nästan 18 årsarbetskrafter avsatts för arbetet inom Insamling, dokumentation och bevarande. Det är något färre än 2016, men i nivå med vad som planerats för verksamheten. I den relativa fördelningen mellan ämnesområden märks de riktade satsningarna på till exempel nationella minoritetsspråk i utfallet.

Arbetstidsfördelning per ämnesområde

*Figur 3. Arbetstidsfördelning för Insamling, dokumentation och bevarande per ämnesområde
Inom ämnesövergripande redovisas all digitalisering av inspelningar och större delen av skriftliga samlingar.
Källa: Palasso egenrapportering.*

Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning

Detta verksamhetsområde kan i huvudsak beskrivas som en mängd parallella forskningsprojekt av olika omfattning som i stor utsträckning är integrerade med institutets övriga verksamhet samt fungerar som ett stöd för denna. Varje enskilt forskningsprojekt innehåller olika moment av myndighetens verksamhetsområden. Forskningsresultaten redovisas i form av monografier, ortnamnsserier, ordböcker, artiklar, föredrag, undervisning, medverkan i medier samt webbpublicering. Institutet ger dessutom ut handböcker och läromedel. Institutet är en välrenommerad och naturlig samarbetspartner i forskarsamhället.

Övergripande kvalitativa mål

Institutet ska bedriva forskning av hög kvalitet inom sina ämnesområden och stärka sin forskning genom såväl långsiktiga som mer avgränsade projekt.

Forskningen ska i enlighet med institutets forskningsstrategi tjäna ett långsiktigt kunskapsuppbyggande. Forskningen bör även röra sig inom nya eller mindre utforskade delar av institutets ämnesområden samt beakta barns och ungdomars närvaro och behov.

Institutet ska i forskningsverksamheten ta ansvar för att utveckla sina ämnesområden och bidra till kulturområdets utveckling.

Institutet ska samverka med aktörer som universitet, högskolor och akademier både inom och utanför landet, och dra nytta av kritisk granskning vid universitetens seminarier och i andra forskarkontakter.

Institutet ska vara en aktör i vetenskapssamhället och aktivt delta i det vetenskapliga samtalet.

Kvalitetsmodell - vetenskapliga artiklar

Kriterium: Institutets samlade vetenskapliga produktion ska kvalitetssäkras genom granskning av externa forskare.

Mått: Minst 80 procent av institutets vetenskapliga artiklar och rapporter som publiceras under året ska vara externt granskade före publicering.

Resultat: Av de vetenskapliga artiklar, rapporter och böcker som publicerats under året har samtliga, 100 procent, kvalitetssäkrats genom extern granskning.

Bedömning

Myndigheten bedömer att forskning och forskningsrelaterade verksamheter håller hög kvalitet och svarar mot målen för verksamhetsområdet. Kvalitetskriteriet för institutets vetenskapliga artiklar är väl uppfyllt.

Många forskningsprojekt har rört sig inom mindre utforskade delar av myndighetens ämnesområden, med resultatet att underrepresenterade grupper har synliggjorts utifrån ett normkritiskt perspektiv. Dock har barn och ungdomars närvaro och behov beaktats i relativt begränsad omfattning.

Forsknings- och utvecklingsarbete

Inom institutets samtliga discipliner finns en god vetenskaplig kompetens och en stor del av verksamheten inriktas just mot egen kvalificerad forskning. Resultaten av den forskning som bedrivits vid myndigheten har nått ut till såväl forskarsamhället som den breda allmänheten och bidragit till att göra institutets samlingar och samlade kunskap mer spridd och känd.

I det strategiska forskningsarbetet betonas vikten av att insamlingar, dokumentations-, forsknings- och utvecklingsprojekt särskilt uppmärksammar grupper som tidigare har varit underrepresenterade i arkiven och i forskningen. Arbetet ska i största möjliga utsträckning genomsyras av mångfald och sträva efter komplexa och mångrostade beskrivningar av sociala och kulturella identiteter under olika tider. Verksamheten ska uppmärksamma olika aspekter såsom ursprung, ålder, kön, genus och sexualitet, funktionsvarieteter, klass, trosuppfattning samt geografiska variationer.

Utifrån institutets forskningsstrategi som gäller under perioden 2016 till och med 2018 ska forskningen ta sin utgångspunkt i samverkan mellan institutets discipliner. Gemensamma inriktningsområden är a) samlingar och praktiker, b) immateriellt kulturarv, c) språkbruk och språkförändring samt d) uppföljning av språklagen. Därtill finns det inom verksamhetens olika ämnesområden mer specificerade och tidsbegränsade fokusområden.

Myndighetens forskare har aktivt deltagit i många olika sammanhang i forskarsamhället. De har bland annat bedrivit undervisning på såväl grund- som forskarnivå och också handlett studenter och doktorander under året. Forskarna har anlitats som opponenter och sakkunniga, hållit föredrag och aktivt medverkat i vetenskapliga seminarier, symposier och konferenser. Flera av medarbetarna har anlitats för vetenskaplig granskning av artiklar till rapporter och tidskrifter.

Institutets medarbetare ingår i olika forskarnätverk och expertgrupper, såväl nationella och nordiska som internationella. Här skapas goda förutsättningar för erfarenhetsutbyten och för att fånga upp samtida utvecklingstendenser inom forskningen. I flera organisationer och nätverk finns institutets medarbetare också representerade i styrelsen.

Pågående forsknings- och utvecklingsprojekt

Forsknings- och utvecklingsarbetet har under året resulterat i flera olika forskningsprojekt. Projekt har bedrivits inom samtliga myndighetens ämnesområden och omfattat många olika teman. En del projekt är ämnesövergripande på så sätt att flera discipliner är involverade. Ett exempel på detta är projektet *Tilltal - tillgängligt kulturarv för forskning i tal* som startade under året. I projektet undersöks hur talteknologiska metoder kan göra historiska inspelningar mer tillgängliga för forskare. Projektet är ett samarbete mellan institutet, Kungl. Tekniska högskolan och Riksarkivet. Arbetet med *Tilltal* spänner över institutets samtliga ämnesområden vilket återspeglas i diagrammet i figur 4.

Institutets forskning är integrerad med övriga verksamheter. Den stödjer språkvården och stärker de samlingar som institutet förvaltar. Forskningsprojekt finansieras huvudsakligen inom förvaltningsanslaget men även genom anslaget 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet samt med externa medel. De forsknings- och utvecklingsprojekt som under året har varit aktiva inom verksamhetsområdet är:

- *Antiziganismen och samlingarna*
- *Beskrivning av Göteborgsdialekten*
- *Dagens efternamn i Sverige*
- *Den fornsvenska och äldre nysvenska namnfrasens semantik, syntax och morfologi*
- *Det mångkulturella Sveriges onomastikon*
- *DiVA – digitalt vetenskapligt arkiv*
- *Ett digitalt folkminnesarkiv/Connecting Digital Archives*
- *Folkmun*
- *Förarbete Språkriktighetsboken*
- *Förnamn i Sverige*
- *Göteborgs språkliga landskap*
- *Hajj – en svensk tradition*
- *Halloween*
- *Hitta folkmusiken*
- *I stadens utkant*
- *Interaktion och variation i pluricentriska språk*
- *Kampen om folktraditionen*
- *Karl Gösta Gilstrings samling*
- *Klarspråk som politik och praktik*
- *Kunskapsbank traditionell matkultur*
- *Legitimering av Språkrådets rekommendationer*

- *Naturen*
- *Nya perspektiv på gamla minnen*
- *Pluralböjning i språkriktighetsboken*
- *Romsk inkludering*
- *Samordning i svenskans historia*
- *Skånes nutida dialektgeografi*
- *Språkresursinsamling*
- *Språkvård på gräsrotsnivå*
- *Stockholmska*
- *Swe-Clarin*
- *Svensk dialekthandbok*
- *Svenska dialekter i förändring*
- *Sägenkartan/sägendatabas*
- *Tilltal*
- *Traditionell småskalig matkultur*
- *Öppna datakällor*
- *Övre Norrlands personnamn*

Myndigheten har ett gott samarbete med universitet och högskolor, kulturarvsinstitutioner, organisationer och enskilda forskare och flera av institutets pågående forsknings- och utvecklingsprojekt sker i samverkan med externa aktörer. Ett exempel på detta är språkinfrastrukturprojektet *Språkbanken och Swe-Clarin*. Projektet bygger på att språkresurser och språkteknologi ska stödja forskningen om språk och annan forskning där språk utgör en källa till primära forskningsdata. Bidrag beviljades från Vetenskapsrådets utlysning om medel till infrastruktur av nationellt intresse och projektet kommer att startas under 2018 och pågå i flera år framöver.

Under året har ett flertal manus bearbetats, färdigställts och genomgått extern granskning inför publicering i såväl nationella som internationella tidskrifter och böcker.

Anslag 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Medel från anslaget 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet (FoU-medel) har utlysts internt och institutets forskningsgrupp har, utifrån de riktlinjer som finns framtagna för institutet, berett ansökningarna och ett förslag till fördelning. Beslut om fördelning har sedan fattats av generaldirektören. Prioriteringar har gjorts utifrån institutets forskningsstrategi. Av institutets pågående forsknings- och utvecklingsprojekt har flera hel- eller delfinansierats av anslaget.

Följande projekt har under 2017 erhållit FoU-medel:

- *Beskrivning av Göteborgsdialekten*
- *Ett digitalt folkminnesarkiv*

- *Förarbete Språkriktighetsboken*
- *Förnamn i Sverige*
- *Legitimering av Språkrådets rekommendationer*
- *Pluralböjning i språkriktighetsboken*
- *Språkvård på gräsrotsnivå*
- *Ägonamn inom södra Ölands odlingslandskap*

I ett par av projekten som erhållit FoU-medel har det främsta arbetet skett i forskningens insamlingsfas, vilket betyder att projektet enbart eller till större delen finns redovisat under verksamhetsområdet Insamling, dokumentation och bevarande. För ytterligare några FoU-projekt har forskningsarbetet fortskridit så långt att årets arbetsinsats har koncentrerats kring verksamhetsområdet Kunskapspridning, vilket i sin tur bidrar till kulturområdets utveckling i enlighet med ändamålet för anslaget.

I viss mån har resekostnader i samband med materialinsamling och konferenser samt uppbyggandet av databaser finansierats av FoU-anslaget. Detta möjliggör institutets medverkan i forskningssamhället och det bidrar till att stärka den egna kompetensen och forskningsidentiteten samt till att utveckla institutets infrastruktur.

Projekt för ortnamnsserier och ordböcker

Arbetet med Ortnamnsserier och ordböcker omfattar flera grundforskningsprojekt som utgår från institutets arkivmaterial och bidrar till ett långsiktigt kunskapsuppbyggande. Till flertalet av de långsiktiga ortnamns- och ordboksprojekten finns vetenskapliga referensgrupper knutna där externa forskare inom ämnena ingår. Myndigheten har under året inlett ett digitaliserings- och förmedlingsarbete med målet att stöpa om flertalet av de tidigare tryckta ordböckerna och ortnamnsserierna till digitala webbformat där användare ges större möjlighet att söka i och utforska materialet, liksom forskarna ges bättre förutsättningar att uppdatera och tillföra nytt material.

Under 2017 har följande projekt varit aktiva:

- *Atlas Linguarum Europae*
- *Lexinordböcker*
- *Ordbok över folkmåten i Övre Dalarna*
- *Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län*
- *Skånes ortnamn*
- *Svenskt dialektlexikon*
- *Svenskt ortnamnslexikon*
- *Sveriges medeltida personnamn*
- *Sveriges ortnamn*
- *Övre Norrlands ortnamn*

Hajj – en svensk tradition - exempel på enskild prestation

En av islams grundpelare är hajj, vällfärden till Mecka. Genom att allt fler svenskar identifierar sig som muslimer är hajj en tradition som många i Sverige på olika sätt kommer i kontakt med. Hittills har det dock saknats beskrivningar av hur svenska muslimer förstår, tolkar och upplever en av islams mest centrala delar.

Hajj – en svensk tradition är ett samarbetsprojekt mellan Världskulturmuseet, Göteborgs universitet och ISOF med syfte att belysa hur dagens svenska muslimer genomför hajj. Projektet ingår i myndighetens uppdrag att dokumentera och forska kring det flerspråkiga och mångkulturella Sverige.

Material till projektet har samlats in, transkriberats, accederats, ordnats och vetenskapligt bearbetats för att därefter resultera i publikationen *Röster om hajj* som lanserades under 2017. Boken speglar vällfärden till Mecka ur olika perspektiv, några kapitel behandlar hajj ur ett vetenskapligt perspektiv medan andra består

av intervjuer. De inspelade intervjuerna har accederats i myndighetens arkiv och kompletteras därmed institutets samlingar med material från dagens mångkulturella samhälle. Boken vänder sig till allmänheten och har under året uppmärksammats bland annat genom ett boksläpp och ett seminarium på Världskulturmuseet.

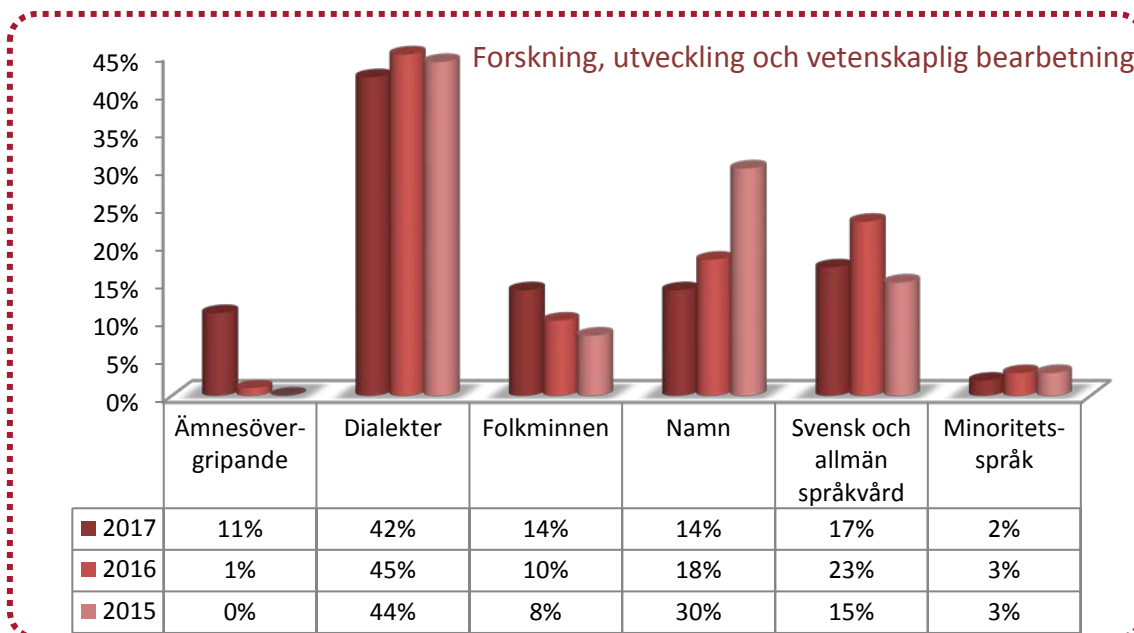
Hajj – en svensk tradition har bedrivits inom samtliga tre verksamhetsområden med fokus på Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning. Kostnaden för projektet under året, det vill säga arbetad tid inklusive overheadkostnader, uppgår till 228 tkr och utgör 0,3 procent av institutets totala kostnader för året.

Årsarbetskrafter forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning

Under året har drygt 20 årsarbetskrafter avsatts för arbetet inom Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning. Det är något fler än föregående år. Satsningen på ämnesövergripande projekt har haft genomslag i fördelningen mellan ämnesområdena.

Arbetstidsfördelning per ämnesområde

Figur 4. Arbetstidsfördelning per ämnesområde inom Forskning, utveckling och vetenskaplig bearbetning

Källa: Palasso egenrapportering.

Kunskapspridning

Kunskapspridning avser hur myndigheten når ut med det material, den kompetens och den samlade kunskap institutet förfogar över. Institutet har en omfattande rådgivning, för både forskare och allmänhet, inom myndighetens alla ämnesområden. Vidare anordnas föreläsningar, visningar och konferenser. Delar av myndighetens arbete publiceras i böcker, artiklar och krönikor. En viktig källa till kunskapspridning är institutets webbplats. Institutets kunskapspridning sker i samverkan med andra aktörer inom språk- och kulturarvsområdet.

Övergripande kvalitativa mål

Kunskapen om språk och immateriella kulturarv ska spridas och den språkliga situationen för de nationella minoriteterna ska göras tydlig för institutets målgrupper.

Institutet ska främja ett levande kulturarv genom att tillhandahålla och göra det möjligt att använda institutets samlingar.

Institutets webbplats ska vara tillgänglig för alla.

Samverkan och kunskapsutbytet med andra kunskaps- och minnesinstitutioner, liksom med statliga myndigheter, kommuner och det civila samhället ska utvecklas.

Kvalitetsmodell - presentation av pågående forskning

Kriterium: Institutet ska vara en synlig och kompetent aktör inom vetenskapssamhället och i det civila samhället.

Mått 1: Pågående forskning och verksamhet ska under året presenteras vid minst 25 konferenser eller seminarier, anordnade av vetenskapssamhället.

Mått 2: Pågående forskning och verksamhet ska presenteras för en bredare allmänhet vid minst 25 tillfällen.

Resultat 1: Institutets medarbetare har under 2017 presenterat pågående forskning inom myndighetens verksamhetsområden vid 64 konferenser, seminarier, workshops och symposier inom vetenskapsområdet, såväl nationellt som internationellt.

Resultat 2: Under 2017 har institutets medarbetare vid 70 olika föredrag riktade mot allmänheten, museer, hembygdsföreningar och flera andra organisationer, presenterat myndighetens verksamhet och forskning.

Bedömning

Myndigheten bedömer att resultatet för 2017 mer än väl motsvarar målen för verksamhetsområdet och att kvalitetskriteriet för kunskapspridning är väl uppfyllt. Myndigheten ser ett fortsatt behov av att utveckla webbplatsens tillgänglighet och av att utveckla samarbetet med andra kulturinstitutioner.

Samarbete för kultur till fler

Institutet har under året aktivt arbetat med uppdraget att i samarbete med andra aktörer verka för att kulturen ska komma fler till del i hela landet. Under 2017 har myndigheten särskilt utvecklat och utvärderat formerna för regionalt samarbete tillsammans med de institutioner som samverkar kring bevarandet och tillgängliggörandet av myndighetens samlingar i Umeå och Lund. Särskilda satsningar har riktats mot digitalt

tillgängliggörande av myndighetens dialekt-, namn- och folkminnessamlingar från socknar i hela Sverige.

Institutets medarbetare har flitigt anlitats som föredragshållare av kommuner, andra myndigheter, föreningar, museer och skolor i olika delar av Sverige. Som ett led i arbetet med aktiv kunskapspridning i hela landet har institutet dessutom deltagit i flera lokala evenemang som berör myndighetens ämnesområden, till exempel på

Släktforskarlagarna i Halmstad och Arkivens dag i Uppsala, Lerum och Lund.

Regional samverkan med det civila samhället har fortsatt skett på regelbunden basis genom samarbete och kunskapsutbyte med till exempel hembygdsföreningar, intresseorganisationer, byföreningar, studieförbund samt högstadie- och gymnasieskolor. Allmänheten har aktivt bidragit till institutets verksamhet genom att ställa frågor, svara på frågelistor eller skicka in förslag på nyord eller levande traditioner.

Med hjälp av nya digitala förmedlingssätt har institutet kunnat nå ut till och vara relevant för fler medborgare i hela landet. Ett exempel på detta är projektet *Sügenkartan*, en digital plattform för tillgängliggörande av sägenuppteckningar från hela Sverige.

Egna evenemang

Institutet har anordnat egna seminarier och evenemang med syfte att sprida kunskap och sammanföra aktörer inom myndighetens ämnesområden. Under 2017 har institutet bland annat arrangerat ett folkloristiskt seminarium, två språksymposier om svenskan i världen respektive språkvetenskap och nationalism, språkvårdsseminarier i romska och finska, en workshop om att digitalisera kulturarvet samt ett symposium i Lund om bebyggelsenamnens dynamik. Inom ramen för regeringsuppdraget *Traditionell småskalig matkultur* anordnade institutet ett seminarium som hölls under mathantverksmässan i Åre, tillsammans med Jordbruksverket, Riksantikvarieämbetet och Sametinget.

Under Arkivens dag i november 2017 höll institutet, tillsammans med andra arkiv i länet, öppet hus i Uppsala med arkivvisningar, mässutställning och föredrag för allmänheten. I samverkan med en rad arkivinstitutioner i västra och södra Sverige arrangerades också Arkivens dag i Lerum och vid Arkivcentrum Syd i Lund. Inom en populärvetenskaplig föreläsningsserie, arrangerad av institutet i samarbete med flera Uppsala-anknutna arkivinstitutioner, har föredrag hållits om folktro och medeltida personnamn.

Årets Språkrådsdag, med tema vårdspråk och språkvård, innehöll uppskattade föreläsningar av såväl institutets medarbetare som externa föredragshållare. Sveriges gymnasie- och kunskapslyftsminister Anna Ekström, delade ut Klar-språkskristallen och Minoritetsspråkspriset.

Institutet medverkade också som utställare på Bokmässan i Göteborg med egna monteraktiviteter i form av föredrag, bokpresentationer och

samtal samt med miniseminarier i Bokmässans regi. Ett av mässans teman var Finland 100 år och en heldag avsattes åt programaktiviteter i monter som på olika sätt berörde det finska språket. Flera medarbetare medverkade också i andra utställares monterprogram.

Expertutlåtanden

Institutets medarbetare har anlits som ämnesexperter i olika sammanhang och har varit fortsatt aktiva i etablerade nätverk och expertgrupper inom språk- och kulturområdet. Inom ramen för dessa åtaganden har under året flera remisser och enkäter besvarats samt rapporter utarbetats. Därutöver har institutet löpande handlagt ärenden rörande ortnamnsvård från bland andra Lantmäteriet, Postnord, kommunerna och stiftens samt ärenden om personnamn från Patent- och registreringsverket och Skatteverket. Institutet har även granskat förslag till namn på allmänna kartor.

Språkpolitik

Institutet har till uppgift att följa tillämpningen av språklagen och sprida kunskap om och verka för att stat och kommun använder svenskan och de nationella minoritetsspråken i enlighet med lagar och förordningar. Under året arrangerades Språkpolitikens dag, då institutet tillsammans med inbjudna gäster uppmärksammar aktuella insatser, diskussioner och händelser som rör svensk språkpolitik. Som språkpolitisk expertinstans har institutet också bidragit med utlåtanden i olika remisser under året.

Inom ramen för minoritetsspråksverksamheten besökte institutet under året tio av de olika föreningar som under 2017 beviljats bidrag för språkrevitaliserande insatser, vilket bidrog till en värdefull inblick i hur situationen kan se ut för de nationella minoritetsspråken runt om i landet. I december 2017 bjöd institutet in fem nationella minoritetsföreningar för att få ta del av goda exempel på hur de nationella minoritetsspråken kan revitaliseras.

Rådgivning och upplysning

En stor och viktig del av kunskapsspridningen har också skett i form av daglig rådgivning och upplysning till allmänheten, forskare och massmedia. Institutets rådgivnings- och upplysningsverksamhet bemannas av experter inom de olika ämnesområdena. Frågor har besvarats via e-post, telefon och sociala medier. Den ökade rådgivningsnävaron i sociala medier har dock inte påverkat antalet inkommande förfrågningar i andra kanaler. Många frågor är av sådan art att de kräver utförliga svar, vilket innebär grundliga

undersökningar i arkiv och litteratur. Andra frågor kan besvaras mer skyndsamt. I takt med att institutet digitalt tillgängliggör och synliggör samlingarna kan ett ökat intresse för myndighetens ämnen resultera i fler inkommande frågor och beställningar av material ur samlingarna.

Pedagogisk verksamhet

Institutets forskare har under året hållit kurser, seminarier, föreläsningar och arkivvisningar för såväl grundskole- och gymnasieelever som universitetsstudenter och doktorander inom myndighetens olika ämnesområden. Några av institutets ämnesexperter inom folkminnen, dialekter och namn höll under året bland annat gemensamma föreläsningar för elever i årskurs tre och myndighetens dialektpedagog har knutit nya kontakter med såväl skolor och föreningar med ett flertal målgruppsanpassade föredrag, övningar och lektioner om dialekter som resultat.

Under året har flera nya texter tagits fram och publicerats inom ramen för institutets digitala arkivväska, som riktar sig till barn och unga från förskoleåldern och uppåt och som innehåller pedagogiskt material om olika väsen, sagor och sägner, ordspråk och talesätt, lästips och länkar. Webbssidorna för barn och unga håller på att utvecklas i form av ett nytt ämnesövergripande och målgruppsanpassat format och under året har arbete pågått med att förbereda nytt innehåll samt planera struktur och layout för det nya formatet på webbplatsen.

Webbläromedlet *Svenska från olika håll*, som handlar om regional variation i dagens svenska samt om namn, de nationella minoritetsspråken och stilnivåer i språket, har under året översatts till arabiska för att underlätta inläring för arabisktalande målgrupper. Materialet kan användas i hela svenskämnet, men fokuserar på svenska som andraspråk och är anpassat för elever som läser svenska för invandrare.

En kurs om efternamnshistorik har genomförts, liksom två utbildningsdagar om personnamn för Skatteverket. Inom klarspråksverksamheten har institutet under året utbildat myndigheter, kommuner och landsting genom att hålla föreläsningar och seminarier. Därtill har språkvårdare inom minoritetsspråksverksamheten hållit kurser inom sina respektive ämnen.

Publika arkivvisningar

Myndighetens forsknings- och referensbibliotek har tillhandahållit publicerat material av värde för forskning inom institutets ämnesområden. Publika visningar av och föreläsningar om samlingarna har genomförts på arkiven under året, varav flertalet för elever och lärare men även för allmänheten och aktörer inom kulturarvssektorn, till exempel representanter från Skansen, Sameetinget och Svenska litteratursällskapet i Helsingfors. Besökande studenter, forskare och andra intresserade har fått vägledning i arbetet med institutets material och tagit del av institutets samlingar. Institutet har också kunnat erbjuda hjälp vid grupparbeten och uppsatsskrivande. Till exempel har etnologstudenter från Stockholms universitet förlagt fältstudier och uppsatsarbete vid institutets arkiv i Uppsala, och i samband med detta undervisats och handletts av institutets forskare.

Publikationer

Produktionen av publikationer och rapporter om aktuella frågor om institutets verksamhet har pågått under året. Myndigheten har publicerat forskningsresultat i böcker, tidskrifter, uppsatser med mera, i såväl populärvetenskapliga som vetenskapliga sammanhang. Flera medarbetare har också fått externt granskade vetenskapliga artiklar antagna till internationella tidskrifter. Institutets forskare har skrivit recensioner av vetenskapliga publikationer samt själva blivit recenserade. Institutets medarbetare ingår också i redaktioner för olika tidskrifter och har etablerade samarbeten med tidningar och andra medier där de medverkar med återkommande publicering som experter inom sina olika ämnesområden.

Myndigheten har under året inlett ett arbete med att se över institutets samlade publikationshantering och ta fram riktlinjer och rutiner för en mer enhetlig och effektiv hantering av publikationsprocessen, från idé till lansering och spridning.

Under året har också ett flertal tryckta böcker, tidskrifter och informationsblad givits ut (se tabell D). Mindre artiklar om institutets ämnen har publicerats kontinuerligt på institutets webbplats, liksom rapporter och redogörelser.

Tabell D. Av institutet nyttgjorda tryckta publikationer

Publikationer utgivna 2017	Ämnesområde
<i>Geten i Sverige. Kulturhistoriska och samtida perspektiv</i>	Namn, Dialekter, Folkminnen
<i>Halloween. Omstridd och omhuldad</i>	Folkminnen
Informationsbladet <i>Klarspråk</i> (fyra nummer)	Svensk och allmän språkvård
<i>Ordbok över folkmålen i övre Dalarna</i> , häfte 43	Dialekter
<i>Röster om hajj</i>	Folkminnen
<i>Språkrådets svensk-romska skolordlista (kelderash)</i>	Minoritetsspråk
<i>Språkrådets svensk-romska skolordlista (lovari)</i>	Minoritetsspråk
<i>Svenska skrivregler 2017</i> (annat förlag)	Svensk och allmän språkvård
Tidskriften <i>Kieliviesti</i> (fyra nummer)	Minoritetsspråk

Digitala förmedlingssätt

För att verksamheten ska vara aktuell, relevant och angelägen för medborgarna strävar institutet efter att finnas i de digitala rum där medborgarna verkar. Institutet har ambitionen att vara innovativt och kreativt genom att hitta nya sätt att digitalt producera och tillgängliggöra forskning och kunskap, liksom att nå ut till barn och ungdomar genom att anpassa sättet som det digitala materialet förmedlas på.

Webbplatsen är en av de främsta kanaler genom vilken institutet har förmedlat och tillgängliggjort myndighetens kunskap och forskning. Webbplatsen har uppdaterats kontinuerligt med ny information och aktuella reportage, nyheter och notiser om institutets verksamhet och medarbetare. Myndighetens publicerade databaser har varit fortsatt välbesökta liksom andra webbtjänster, som till exempel rådgivningsdatabasen Frågelådan. Under året har antalet besök på webbplatsen ökat jämfört med föregående år.

Under året har institutet lanserat ett flertal nya webbtjänster och –sidor som riktats mot främst allmänheten. *Sägenkartan* som lanserades under året är en digital plattform i form av en sökbar karta som tillgängliggör institutets tusentals berättelser om väsen och föreställningar i folktron, kopplade till den ort där de har samlats in. Via ett nytt bloggformat på institutets webbplats har flera populärt skrivna inlägg under året publicerats i de nya bloggarna *Tilltal*, som handlar om historiskt talmaterial och talteknologiska metoder, samt *Folkminnesarkiven berättar*, som lyfter intressant material i institutets folkminnessamlingar. I den nya webbställningen *Hälsningar från Amerikat* upp-

märksammas amerikansvenskan och svensk-amerikaner, utifrån material ur institutets svensk-amerikanska samlingar. Inom ett pågående projekt om att synliggöra och tillgängliggöra kulturarv kopplade till mat, dryck och måltider, med medel från landsbygdsprogrammet som en del av regeringsuppdraget *Traditionell småskalig matkultur*, utvecklas en digital kunskapsbank som ska sjösättas under 2018. Under året har projektet presenterats för en rad intresserade aktörer, målgrupper och samverkanspartners.

I arbetet med tillgängliggörandet av institutets ämnen och verksamhet har institutets webbplats samspelat med andra digitala kanaler genom att medarbetare aktivt spridit information om institutets webbsidor och –tjänster. Myndigheten arbetar för närvarande med digitala kanaler som Facebook, Twitter, YouTube, LinkedIn och Instagram men strävar fortsatt med att utveckla närvaron i digitala rum och sociala medier.

Medverkan i mediesammanhang

Intresset från medier har varit fortsatt stort och institutets anställda har medverkat kontinuerligt i debatter, intervjuer, skrivit artiklar och utfört redaktionellt arbete i tryckta medier. Medarbetare har under året uttalat sig i tv, radio, dagspress och facktidningar samt medverkat i olika podcasts. Den populära nyordslistan, som institutet tillsammans med Språktidningen släpper strax före årsskiftet varje år, uppmärksammades detta år stort i medierna och institutets språkvårdare medverkade flitigt som nyordsexperter i såväl tv som radio och tidningar.

Sägenkartan - exempel på enskild prestation

Projektet *Sägenkartan* startade 2016 med syfte att dels skapa en digital plattform för att tillgängliggöra en del av institutets omfattande arkivsamlingar, dels utveckla nya verktyg för att söka i materialet. *Sägenkartan* riktar sig först och främst till en intresserad allmänhet och ingår i institutets särskilda satsning Digitala kulturarv.

Kartan innehåller tusentals berättelser om väsen och föreställningar i folktron, kopplade till den ort där de samlats in. En första version av *Sägenkartan* lanserades hösten 2017, och spriddes till 75 000 personer via Facebook, och har sedan dess besökts av tiotusentals intresserade. På kartan finns ett litet urval, drygt 5 000 uppteckningar, från myndighetens äldre arkivsamlingar och tryckta sägenutgåvor. Där kan man läsa äldre berättelser om jättekast men också om häxor, näcken samt möten med både tomtar, varulvar och självaste djävulen. *Sägenkartan* utvecklas löpande med nya funktioner för att underlätta spridning eller crowdsourcing, det vill säga att

allmänheten hjälper till att samla in och transkribera berättelser.

Från och med början av 2018 deltar även Norsk folkemminnesamling vid Universitet i Oslo i projektet och förhoppningen är att även andra nordiska länder ska involveras i arbetet med att skapa en nordisk sägendatabas som tillgängliggör sägner från flera olika länder.

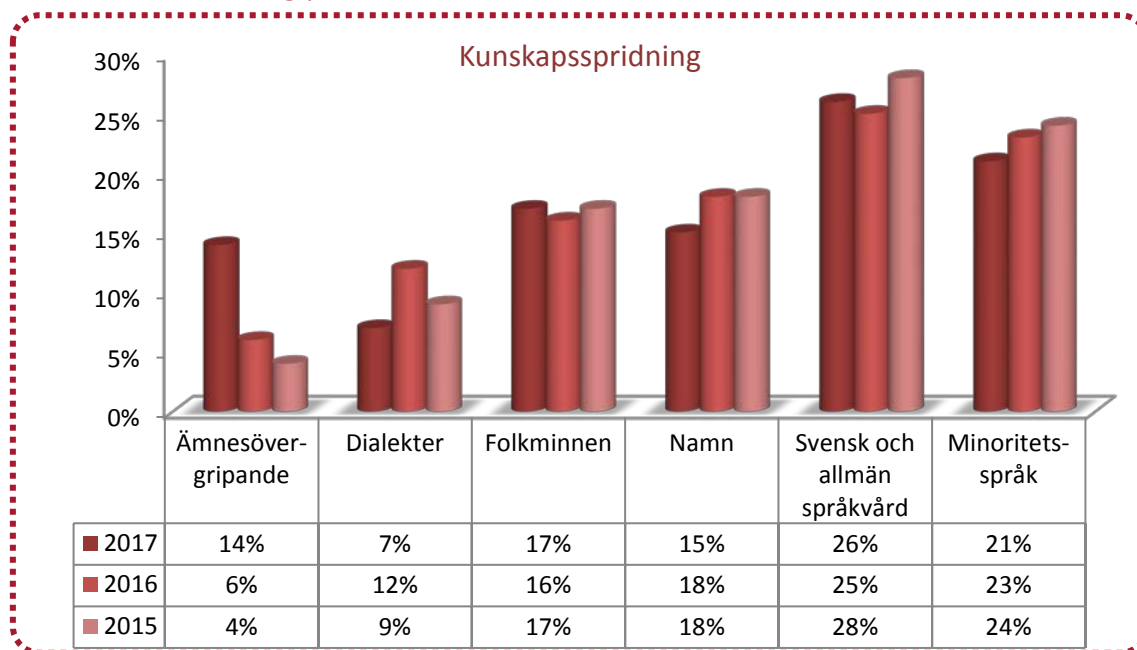
Sägenkartan har bedrivits inom samtliga tre verksamhetsområden. Kostnaden för projektet under året, det vill säga arbetad tid inklusive overheadkostnader, uppgår till 1 196 tkr och utgör 1,6 procent av institutets totala kostnader för året.

Årsarbetskrafter kunskapsspridning

Under året har 40 årsarbetskrafter avsatts för arbetet inom Kunskapsspridning. Det är en ökning jämfört med 2016.

Arbetstidsfördelning per ämnesområde

Figur 5. Arbetstidsfördelning av Kunskapsspridning per ämnesområde

Källa: Palasso egenrapportering.

Redovisning av kompetensförsörjningen

I december 2017 var 92 personer anställda på myndigheten och antalet årsarbetskrafter uppgick till 78. Institutets anställda har en sammanlagd genomsnittsålder som är något lägre än föregående år, 47 år jämfört med 47,6 år, vilket följer mönstret för de senaste fem åren. Den minskade genomsnittsåldern är till största delen en följd av pensionsavgångar. Under perioden 2018–2023 kommer 10 tillsvidareanställda medarbetare uppnå 67 års ålder. De flesta medarbetare på myndigheten befinner sig i spannet mellan 45 och 55 år.

Fördelningen mellan kvinnliga och manliga medarbetare har under 2017 legat på 65 respektive 35 procent, vilket är en ökning av antalet manliga medarbetare från 28 till 35 procent jämfört med tidigare år. Det finns dock fortfarande en obalans vilket beaktas i samband med rekrytering. Myndigheten har under året genomfört en lönekartläggning som inte pekade på några osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

Arbetsmiljö

Genom ett kontinuerligt arbetsmiljöarbete strävar myndigheten efter att skapa en god arbetsmiljö för samtliga medarbetare. Under 2017 har arbete påbörjats för att teckna ett samverkansavtal. Det systematiska arbetsmiljöarbetet fortlöper och kan på sikt eventuellt komma att ingå i ett nytt samverkansavtal. Sjukfrånvaron för 2017 var 4,5 procent av tillgänglig arbetstid, vilket är en minskning jämfört med föregående år.

Rekryteringar

Förmågan att attrahera, rekrytera, behålla och utveckla kompetens är nödvändig för att institutet långsiktigt ska kunna genomföra sitt myndighetsuppdrag med önskad kvalitet. Under 2017 har institutet utannonserat sammanlagt 13 tjänster som fått totalt 169 sökande. Bland de sökande är 58 procent kvinnor och 42 procent män. Extern annonsering av tjänster har uteslutande skett genom digitala kanaler, till exempel via LinkedIn där antalet som följer institutets kanal under 2017 har ökat. Det finns också möjlighet för intresserade att prenumerera på lediga tjänster via myndighetens webbplats, vilket allt fler väljer att göra.

Institutets utmaning när det gäller årets rekryteringar har varit att tillsätta tjänster inom minoritetsspråken. Delvis beror detta på att det saknas högskoleutbildning på högre nivå för flera av

minoritetsspråken och att det därmed är svårt att rekrytera språkvårdare med rätt kompetens i dessa språk.

Utbildning och kompetensutveckling

Under 2017 har institutet i samverkan med andra myndigheter i Uppsala skapat en gemensam introduktionsutbildning i statstjänstemannarollen. Utbildningen har erbjudits ett antal medarbetare på de olika myndigheterna. Ansvarig utbildare har varit Förvaltningsakademien vid Södertörns högskola. Utbildningen arrangerades i institutets lokaler vid fyra tillfällen under hösten 2017 med sammanlagt 260 deltagare från åtta olika myndigheter. Projektet ska utvärderas innan beslut fattas om en eventuell fortsättning av utbildningssatsningen. Institutets medarbetare har under året också erbjudits en utbildning i GIS, geografiska informationssystem, som ett led i myndighetens arbete med bred kompetensutveckling. Institutet har under året även deltagit i Arbetsgivarverkets inspirationsprogram om medarbetarskap i arbetsgivarsamverkan.

Moderna beredskapsjobb och arbetslivsriktad rehabilitering

Inom ramen för uppgiften att skapa arbetstillfällen i form av moderna beredskapsjobb har institutet under året anställt en person. Ytterligare en anställning var beslutad, men kandidaten blev erbjuden tillsvidareanställning på annat håll och tackade nej. Institutet har inom uppdraget också identifierat flera olika områden i verksamheten där arbetstillfällen framöver skulle kunna skapas, till exempel inom digitaliseringsverksamheten med uppgiften att indexera och lägga in tidigare skannat arkivmaterial i databaser. Av institutets anställda uppbar omkring 12 procent någon form av arbetsmarknadspolitiskt stöd, till exempel trygghetsanställning, lönebidrag, offentligt skyddad anställning, nystartsjobb eller praktik under året. Myndigheten har goda förutsättningar att erbjuda en arbetsmiljö som främjar hälsa och arbetslivsriktad rehabilitering för personer som står långt från arbetsmarknaden. Samtidigt finns det även bland den ordinarie personalen anställda med någon form av arbetsmarknadspolitiskt stöd vilket gör att resurserna för särskild anpassning och rehabilitering är begränsade.

Klarspråksarbetet under det gångna året

Klarspråksverksamheten

Klarspråk står för klara och tydliga myndighetstexter som är anpassade för de tänkta mottagarna och skrivna på ett vårdat, enkelt och begripligt språk. Institutet arbetar med att främja klarspråk på statliga myndigheter, kommuner, landsting, universitet, organisationer och företag. Två av institutets språkvårdare i svenska arbetar huvudsakligen med klarspråk, men flera delar verksamheten har beröringspunkter med klarspråksarbetet.

Konferenser och seminarier

Under året arrangerades två heldagsseminarier på temat starta och driva klarspråksarbete, med deltagare från landets myndigheter och kommuner. I april anordnades en föreläsning med den amerikanska klarspråksforskaren Karen Schriver, som talade om Evidence-based guidelines for plain language: what forms should they take? Därtill hölls halvdagsseminariet *Mäta effekter av klarspråksarbete* på den årliga internationella klarspråksdagen, med föreläsningar av Anneli Hagman från Riksdagsförvaltningen samt Anniken Willumsen från norska Direktoratet for forvaltning og IKT.

Vid två olika regionala heldagsseminarier anordnade av Region Gävleborg höll institutets klarspråksansvariga föreläsningar för Kriminalvården och Ekobrottsmyndigheten. Språkvårdarna deltog också i konferenser, seminarier och möten såväl i Sverige som utomlands, till exempel på den internationella klarspråkskonferensen Plain 2017 i Graz, Österrike, på en konferens om klarspråk i Tallinn, Estland och på den nordiska klarspråkskonferensen som detta år hölls i Köpenhamn. Föreläsningar hölls också vid Vetenskapsfestivalen i Göteborg.

Klarspråkskristallen

Priset för ett klart och begripligt myndighetsspråk, Klarspråkskristallen, delades ut till Södertörns tingsrätt för domstolens föredömliga klarspråksarbete. Priset delades ut på Språkrådsdagen i maj 2017 av gymnasie- och kunskapslyftsminister Anna Ekström.

Publikationer

Informationsbladet *Klarspråk* kom ut med fyra nummer. Under året har tidningen även digitalt tillgängliggjorts på myndighetens webbplats, där alla artiklar presenteras som egna, länkbara webbsidor. Antalet prenumeranter har stadigt

ökat, och vid årsskiftet prenumererar ungefär 3 600 på papperstidningen och 1 866 via e-post.

Klarspråksforskning

Andreas Nord vid Göteborgs universitet sammanställde under året för myndighetens räkning forskningsöversikten *Klarspråksarbete och yrkeslivsskrivande*. Översikten publicerades i Språkrådets rapportserie. Rapporten har varit mycket uppskattad och en engelsk översättning håller på att produceras.

Klarspråksnätverket

Myndigheten har ett nätverk med drygt 500 kontaktpersoner på landets myndigheter, kommuner och landsting/regioner. Fyra nyhetsbrev skickades under året ut till kontaktpersonerna i nätverket och de bjöds in till klarspråksverksamhetens seminarier och föreläsningar.

Samarbeten

Förutom det nordiska klarspråksnätverket deltar språkvårdarna aktivt, som ordförande respektive deltagare, i Samspråk som är ett samarbetsorgan för språkvårdare inom offentlig sektor. Samarbetet pågår också i projektet *Begriplig text och information för alla*, ett treårigt projekt som leds av bland andra Dyslexiförbundet.

Klarspråkstestet

Myndigheten har inlett ett projekt för att uppdatera det interaktiva webbverktyget Klarspråkstestet. En förstudie har genomförts under året, bland annat genom intervjuer med användare och en användarenkät.

Klarspråksnämnden

Till stöd för klarspråksarbetet finns en rådgivande nämnd med nio ledamöter från myndigheter, kommuner och landsting. Klarspråksnämnden har haft tre sammanträden under året.

Bedömning

Myndighetens arbete med klarspråksfrågor bedöms ha lett till en ökad medvetenhet om betydelsen av att uttrycka sig vårdat, enkelt och begripligt. Genom kunskapspridning har olika metoder för och erfarenheter av klarspråksarbete nått ut till relevanta målgrupper. Det finns fortsatt behov av utvecklingsarbete när det gäller till exempel webbaserade verktyg till stöd för klarspråk.

Åtgärder för nationella minoriteter

Redovisning av anslag 7:1 anslagsposter 6 och 16

I enlighet med mål och återrapporteringskrav i regleringsbrevet för 2017, har institutet i en särskild rapport till Länsstyrelsen i Stockholms län och till Sametinget redovisat hur medlen från anslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter har använts. Anslaget omfattar både språkvårdande verksamhet för de nationella minoritetsspråken (anslagspost 6) och revitaliseringsinsatser i enlighet med förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken (anslagspost 16). Här följer en redovisning av användningen av medlen från de två anslagsposterna.

Språkvård för nationella minoritetsspråk (ap. 6)

Anslagsposten 6 har använts för att bygga upp, bedriva och utveckla språkvårdande verksamhet för de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli, jiddisch och romska. Fördelningen mellan språken framgår av tabell E.

Tabell E. Fördelning mellan språken		Belopp i tkr
Språk		
Finska		156
Jiddisch		31
Meänkieli		379
Romska		236
Övrigt		198
Summa		1 000

Källa: ekonomisystemet Agresso.

Genom att ramanslaget (uo 17, anslag 3:3 Institutet för språk och folkminnen) 2014 utökades för språkvårdande insatser avseende de nationella minoriteterna, personer med annat modersmål än svenska samt det svenska teckenspråket fick institutet också möjligheten att förstärka insatserna för meänkieli. Det gjordes genom att avsätta ytterligare medel för framtagning av en ordbok. Arbetet avslutas nu, den första delen meänkieli-svenska publicerades digitalt i september 2017 och den andra delen svenska-meänkieli publiceras i februari 2018. Därefter förstärks arbetet med meänkieli bland annat via en nyanställd språkvårdare i meänkieli

som tillträder i mars 2018 med placering på Språkrådet i Stockholm.

Finska

Medel har använts till ett språkvårdsseminarium, deltagande i Finska språkvetenskapsdagarna, Vetenskapsfestivalen, föredragshållning vid Bokmässan i Göteborg samt ett översättarseminarium, resor för hållande av kurser i vårdfinska, framtagande av en elektronisk ordlista, inköp av språkvetenskaplig litteratur, tidningar och tidskrifter samt till att bekosta möten för institutets referensgrupp och terminologigrupp i finska.

Jiddisch

Medel har använts till deltagande i ett internationellt jiddischseminarium, föredrag om jiddisch vid Natifestivalen i Korpilombolo, deltagande vid jiddisch kulturfestival i Borås, till inköp av språkvetenskaplig litteratur och för att bekosta möte för institutets referensgrupp i jiddisch.

Meänkieli

En betydande del av anslaget har använts till kostnader för framtagning av en ordbok, inom ramen för ett samverkansprojekt med Svenska Tornedalingars Riksförbund och Meän Akateemi. Projektet avslutas i februari 2018.

Romska

Medel har använts till ett språkvårdsseminarium inklusive kostnad för tolkar, deltagande vid romskt språkseminarium i Malmö, seminarium vid Södertörns Högskola, framtagning av tre svensk-romska skolordlistor, inköp av språkvetenskaplig litteratur samt till att bekosta möten för institutets referensgrupp i romska.

Övrigt

En mindre del av medlen har använts till ett minoritetsspråkspris. Priset tilldelas en person eller organisation som gjort betydelsefulla insatser för minoritetsspråken i Sverige. Priset tilldelades 2017 Patricia Fjellskog för sitt glädjefulla och professionella arbete med att återuppliva de samiska språken.

Den större delen av summan under Övrigt har gått till ett nytt projekt som startades under 2017. Där tar institutet fram ett samlat kunskapsmaterial om

de nationella minoriteterna och minoritetsspråken som riktar sig till barn och ungdomar.

Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ap. 16)

Medlen från anslagsposten har använts till att finansiera bidrag till revitaliseringsprojekt i enlighet med förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken. År 2017 fick institutet 57 behöriga ansökningar om sammanlagt 11,2 mkr. Av dessa beviljades 31 projekt bidrag på totalt 3,5 mkr. För institutets administrativa omkostnader har anslagsposten belastats med 400 tkr.

Bidragen har fördelats mellan språkprojekt och kulturbärande projekt, främst de som riktar sig

till barn och ungdomar, med en viss övervikt på de språkfrämjande projekten. Dessutom har projekt med inriktning på språket som kulturbärare och språköverföring mellan generationer främjats. Samtliga nationella minoritetsspråk finns representerade bland dem som beviljats bidrag. En del projekt har involverat flera av de nationella minoritetsspråken. 60 procent av projekten blev tilldelade den sökta summan, 40 procent mottog en del av det sökta beloppet. Vissa av projekten har också sökt medel från andra organisationer och får endast en del av finansieringen genom institutet.

Statsbidragets fördelning

Hur ansökningarna och beviljade medel har fördelats mellan språken 2017 framgår av tabell F.

Tabell F. Statsbidrag 2017 för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken

	Antal behöriga ansökningar	Antal beviljade ansökningar	Beviljad summa (tkr)	Andel av total bidragssumma
Finska	13	6	661	19 %
Jiddisch	4	3	520	15 %
Meänkieli	6	5	612	17 %
Romska	15	6	760	22 %
Samiska	8	5	472	13 %
Flera språk	11	6	475	14 %
Totalt	57	31	3 500	100 %

Beviljade projektbidrag 2017

Tabell G. Beviljade projektbidrag 2016 för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken

Bidragmottagare	Belopp i tkr
Finska	
<i>Skivarstugor för sverigefinska elever. Föreningen Sverigefinska Kulturens Vänner</i>	214
<i>Skivartävling på finska för sverigefinska barn och ungdomar. Sverigefinska Kulturens Vänner</i>	20
<i>Språkbud/Kielikylpy. Finska Föreningen i Sundsvall</i>	100
<i>FIN I VÄST. Sverigefinska Riksförbundet Västra Götalands distrikt</i>	150
<i>Konst från 0 till 100 – språklig revitalisation över generationsgränser. Föräldraföreningen i Sverigefinska skolan Upplands Väsby</i>	97
<i>Två språk är mer än ett. Sverigefinska Riksförbundet</i>	80
Totalt finska (19 %)	661
Jiddisch	
<i>Våga prata jiddisch! Sveriges Jiddischförbund</i>	200

<i>Mameloshn – ett språk som lever. Judiska Kulturföreningen 1945 i Malmö</i>	120
<i>Ahem-Jiddisch på Bajit År 1. Judiska Församlingen Stockholm</i>	200
Totalt jiddisch (15 %)	520
Meänkieli	
<i>Pilotprojekt: Skrivarkurs. Tornedalingar i Stockholm</i>	32
<i>Öka tillgängligheten med textningsteknik. Tornedalsteatern</i>	80
<i>Meänkieli språkpaket. Met Nouret</i>	150
<i>Papukaija opettaa – År 1. Meän Akateemi/Academia Tornedaliensis</i>	250
<i>Kylaluuat (1) – insamling och revitalisering. Meän Akateemi/Academia Tornedaliensis</i>	100
Totalt meänkieli (17 %)	612
Romska	
<i>Revitalisering i språket, kulturen och traditionen. Malmö Romska Idécenter</i>	250
<i>Romska ungdomar i fokus 2017. Malmö Ungdomscentral</i>	150
<i>Återuppliva det glömda språket – kale, kelderash och lovari, både i tal och skrift. Framtidens unga romer</i>	50
<i>Lavengro. Frantzwagner Sällskapet.</i>	150
<i>Romano chib – Romano them. Nationella kulturföreningen Sveriges Internationella Roma Filmfestival</i>	60
<i>SOFI: Insatsprojekt som stärker språk-, läs- och skrivfärdigheter bland unga kaleromer i norr. Unga RIMON</i>	100
Totalt romska (22 %)	760
Samiska	
<i>Samiska föräldrträffen. Samiska föräldranätverket</i>	200
<i>Språkrträffar, språkbud för barn och slöjdrträffar. Lule-Boden Sameförening</i>	49
<i>Språkbud vid kalvmärkningshagen. Soppero Sameförening</i>	83
<i>Ordval i nordsamiskans dialekter – dess likheter och olikheter. Soppero Sameförening</i>	40
<i>Umesamiska språkbud – sjunde året. Álgguogáhtie – Umesamer i samverkan</i>	100
Totalt samiska (13 %)	472
Flera språk (finska, meänkieli och samiska)	
<i>Sommarläger 4 på meänkieli och finska. Vår kulturvagg</i>	15
<i>Aktiviteter på meänkieli och finska. Vår kulturvagg</i>	60
<i>Förstå, säga och skriva. Meänmaa</i>	50
<i>Alla vägar bort är en omväg hem. Tornedalsteatern</i>	100
<i>Sommarläger på finska och meänkieli. Åkersberga finska förening</i>	100
<i>Geasselávvu. Pessinki sameförening</i>	150
Totalt flera minoritetsspråk (14 %)	475
Summa beviljade statsbidrag	3 500

Källa: Gd-beslut nr 11–41/2017.

Projekt som redovisats 2017 – en sammanfattning

De revitaliseringsprojekt som beviljas statsbidrag ska senast två månader efter avslutning lämna in en redovisning av projektet till institutet. Projekt som har fått bidrag sträcker sig i flera fall över årsskiftet och flera projekt försenas av olika skäl och beviljas därmed oftast förlängning. Under 2017 har totalt 44 projekt som beviljats medel åren 2013–2017 redovisats.

Tabell H. Redovisade projekt 2017

Beviljningsår	Antal
2013	1
2014	3
2015	6
2016	28
2017	6*
Summa	44

* Ytterligare 2 projekt avslutades under hösten 2017, men redovisningarna hade ännu ej inkommit per den 171231. Påminnelser har skickats ut.

Projektens syften

Det främsta syftet med projekten har varit att stärka kunskaperna i de nationella minoritetsspråken; att lära barn, ungdomar och vuxna att tala, läsa och skriva samt att utöka sitt ordförråd. Starkt knutna till språken finns minoriteternas kultur och traditioner, som genomsyrar många av projekten.

Avsikten med projekten har ytterst varit att förhindra att språken dör ut och att på sikt vända utvecklingen och lära den vuxna generationen vikten av att överföra språket – men även kulturen – till barn och ungdomar. Många arrangörer strävar efter hållbarhet i projekten så att resultaten kan bli bestående. De vill att barnen talar språket och för det vidare till nästa generation. Många projekt har strävat efter generationsöverskridande effekter. Där är språkbad under en kortare eller längre period en vanlig metod.

Ett annat syfte har varit att deltagarna ska få uppleva en gemensam enspråkig språkmiljö där minoriteterna kan använda och utveckla sina språkkunskaper. Kontaktskapande har varit ett delsyfte i många projekt, liksom att skapa intresse för språket och att göra deltagarna trygga i sin identitet.

I flera projekt har ett delsyfte varit att bryta den så kallade språkspärren, som gör att man tvekar

inför att använda sitt språk, trots att man kanske redan har vissa kunskaper i det. Det finns också en stark önskan inom samtliga språkgrupper att bryta den skam som varit förenad med att både tala språket och att inte kunna tala det.

Innehållet i projekten

Utöver traditionell språkinläring – där man på vanligt vis lär sig grammatik och ordförråd för att bättre kunna tala, läsa och skriva – har en vanlig form för projekten varit språkbud, där språkinläringen exempelvis involverar sång, lek, sagostunder, utflykter, hantverk och måleri. Enligt redovisningarna ger språkbuden fina resultat och efterfrågan är stor.

Deltagarna i projekten har ofta varit barn eller ungdomar men i många fall har även deras föräldrar samt far- och morföräldrar deltagit. Flera tidigare redovisningar har betonat de äldres viktiga roll som traditionsbärare.

Projekten rör ofta specifika ämnesområden med tydlig anknytning till kulturarvet, till exempel sånger, traditionella lekar, folksagor, bakning eller matlagning. Därigenom överförs man traditionella kunskaper till den yngre generationen. Kunskaperna i språken befasts genom praktisk verksamhet.

I flera finska projekt anordnar man skrivartugor och skrivtävlingar speciellt riktade till ungdomar. Många ungdomar talar språket men kan inte skriva det, bland annat eftersom modersmålsundervisningen inte räcker till att skapa nödvändiga baskunskaper. Andra finska föreningar jobbar med ungdomar och deras finska via instagramkonton, andra har hållit workshops med rap på finska eller givit språkkurser via lärplattformar.

Tornedalsteatern i Norrbotten sprider kunskaper i meänkieli genom att ta fram pjäser på meänkieli, engagera ungdomar och vuxna som skådespelare och turnera till olika skolor och teaterlokaler på en mängd orter. Pjäserna textas på svenska vilket ökar tillgängligheten för dem med små kunskaper i meänkieli och skapar merintresse för språket. De gör också projekt där man väver in nord- och lulesamiska, meänkieli och finska i samma föreställning.

Ett annat mångårigt projekt på meänkieli genomförs av Meän Akateemi där Daniel Särkijärvi reser runt till förskolor och skolor och med sin handpapegoja talar meänkieli med barnen. Språkspärren hos barnen släpper och när personalen engagerar sig öppnar det för ett nytt språkklimat.

Judiska Föreningen i Borås har tagit fram en introduktion till judiskt kulturarv och till språket som de har besökt förskolor och bibliotek med, i ett försök att nå ut med den levande jiddisk-kulturen utanför storstäderna. Med musik, berättelser och sång har utställningen blivit uppmärksammade i media i Västsverige och fått ett mycket positivt mottagande. Andra föreningar samlar hela familjer och leker på jiddisch med barnvisor, annan musik och högläsning.

En romsk förening ordnar läxläsning varje vecka och därutöver ordnar de tematräffar med barn och ungdomar för att via matlagning, pyssel och annat förankra språket hos dem. En annan har studiecirkel två gånger i veckan med barn och ungdomar där de talar, skriver och läser romska. I Skellefteå samlas kaleromska ungdomar och deltar i mycket populära språkbad, språkcirkel och rollspel på romska. En förening i Motala har haft som mål att via språkbad och kurser kunna få fram modersmållärare i romska, och två av deltagarna arbetar i dag, enligt redovisningen, som modersmållärare på låg- och högstadiet.

Lule-Bodens Sameförening träffas varannan vecka för att återvinna den samiska de inte fick av sina föräldrar med hjälp av ledare som behärskar språket. De anordnar också språkbad där nord-, syd- och lulesamiska lärs ut. Andra föreningar har tagit fram digitala läromedel på samiska, givit kurser i samiska via internet eller skype, intensivkurser i umesamiska, eller samlats för att prata språket medan de slöjdar traditionella sameföremål.

Redovisade resultat och effekter

Liksom tidigare är deltagare och arrangörer i regel mycket nöjda med projekten och uppskattar de nya kunskaper de fått, både om språk och om kulturarv. Deltagarna ger ofta ett mycket gott betyg till projekten. De har varit motiverade, säger att kunskapsnivån har höjts och önskar kontinuitet i projekten. Speciellt språkbadet rönar stor uppskattning och verkar samla fler ungdomar för varje år. Flera vuxna uppger också att man talar mer på språken från det ena året till det andra. Även deltagarantalet uppges öka.

I likhet med föregående år har estetiska, fysiska eller praktiska aktiviteter uppgivits främja inlärningen och gjort den mer lustfylld, samtidigt som identiteten har stärkts.

I flera projekt ges möjlighet för minoritets-språkstalarare att knyta nya kontakter och därigenom får grupperna starkare sammanhållning. Deltagarna uppger att deras kontakter fördjupas i de fleråriga projekten. Där stimuleras barnen som

spontant hittar på språklekar där de byter ord och fraser med varandra (i vissa fall mellan olika språk), vilket visar på både språklig medvetenhet, stärkt självkänsla, trygghet och gemenskap. Det är speciellt intressant att notera att detta sker just i mötet mellan olika språk.

Vid våra besök hos olika föreningar framkommer att acceptansen för att använda sig av språken ute i samhället har ökat. Det enträgna arbetet med att överkomma skammen att tala sitt modersmål börjar få effekt. Att börja kunna tala meänkieli på bilverkstaden i Kiruna där man alltid tidigare använt sig av svenskan skapar trygghet och frihet. Situationen gäller främst Norrbotten där finska, samiska och meänkieli ändå talats under århundraden. Effekten av lagändringen från 2015 då ungdomar tilläts välja sitt nationella minoritetsspråk som valbart ämne och kan få modersmålsundervisning utan förkunskaper verkar också givit effekt.

Man kan dra slutsatsen att flera av projekten har lett till att man har blivit tryggare och att rädslan för att säga fel minskar. Således har identiteten stärkts. Detta är ett av grundvillkoren för att språkrevitalisering ska kunna ske. En del samiska barn och ungdomar uppger sig nu våga tala samiska även utanför den egna kretsen, vilket är en indikator på stärkt självkänsla. Inte nog med att detta bidrar till att synliggöra det samiska språket; på sikt kan det även leda till att nya språkdomäner etableras.

Brister i projekten

En vanligt förekommande noterad brist är att föreningar som söker för första gången inte har erfarenhet av att organisera en större aktivitet. Engagemanget är stort, men kunskapen runt budget, projektplanering etcetera låg. ”Vid det viktiga skedet att sätta projektet saknades en klar vision om hur alla bitarna skulle sitta ihop”, noterar en förening.

En återkommande brist är uppskrivade förväntningar på deltagarantalet och deltagarnas engagemang. Det gäller framför allt nystartade projekt. Arrangörerna är ideellt arbetande eldsjälar, ofta utan professionell projektkunskap, och förväntar sig samma iver och uthållighet hos deltagarna som hos sig själva. När projektet blir flerårigt gör man förändringar och rättar till brister som gör att till exempel avhoppet minskar.

En brist som ses i arbetet med att stärka barn och ungdomars språkkunskaper är att de språkbad, kurser etcetera som föreningarna anordnar inte räcker för att ge barnen mer grundläggande kunskaper. De som lyckas bäst är de som också får

god modersmålsundervisning. Många kommuner lider brist på lärare och undervisningstiden i skolan är knapp.

I flera fall rapporterar föreningarna att eftersom de bara emottagit en del av det sökta beloppet har de tvingats dra ner på ambitionen och inte kunnat genomföra aktiviteterna i den utsträckning det var tänkt.

Tidigare år har bristen på kontinuitet i flera projekt varit ett problem. Många deltagare i språkbud önskar återkommande och längre sådana. Nu ser vi att många aktiviteter återkommer, är bättre organiserade och att de projektansvariga har god kontroll och lär upp nya ledare. Bristen kvarstår i nyare projekt anordnade av mindre föreningar.

Under 2017 inledde institutet ett arbete med att följa upp pågående projekt och finna goda

exempel på revitaliseringsinsatser. Vid årets besök hos flera föreningar noterade vi att majoriteten av projekten är välorganiserade med goda resultat. Dock finns ett mindre antal projekt där föreningen angivit ett revitaliserande projekt i ansökan, men där pengarna vid granskning delvis verkar ha använts till annat än till det de var avsedda för. För att komma till rätta med det, kommer institutet fortsätta med årliga lokala besök, men också ändra redovisningsblanketten så att kraven på återrapporteringen höjs vilket lättare synliggör eventuell misshushållning med medlen.

Trots vissa brister kan institutet även i år konstatera att projekten, till allra största delen, har varit framgångsrika och att statsbidraget har stärkt de nationella minoritetsspråken och därigenom minoritetsspråksanvändarna.

Finansiell redovisning

Resultaträkning

(tkr)	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	64 299	62 001
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	2 649	3 305
Intäkter av bidrag	3	7 847	5 498
Finansiella intäkter	4	13	15
Summa		74 808	70 817
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-56 748	-51 192
Kostnader för lokaler		-6 751	-6 129
Övriga driftkostnader	6	-10 527	-12 614
Finansiella kostnader	7	-39	-40
Avskrivningar och nedskrivningar		-743	-843
Summa		-74 808	-70 817
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		8 317	3 600
Lämnade bidrag	8	-8 317	-3 600
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring		0	0

Balansräkning

(tkr)	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	1 126	805
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	269	362
Summa		1 395	1 166
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	292	353
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	912	1 195
Summa		1 204	1 547
Varulager m.m.			
Varulager	13	475	488
Summa		475	488
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		243	418
Fordringar hos andra myndigheter	14	126	1 187
Övriga kortfristiga fordringar	15	6	57
Summa		375	1 663
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	16	1 861	1 643
Upplupna bidragsintäkter	17	393	1 613
Summa		2 245	3 257
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	18	1 043	-877
Summa		1 043	-877
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		6 298	7 288
Summa		6 298	7 288
SUMMA TILLGÅNGAR		13 044	14 531

Balansräkning

(tkr)	Not	2017-12-31	2016-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	19		
Statskapital utan avkastningskrav		70	70
Balanserad kapitalförändring		0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		0	0
Summa		70	70
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	20	18	45
Övriga avsättningar - verksamhetsöversyn	21	542	549
Summa		560	594
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	22	2 530	2 391
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	23	1 988	2 044
Leverantörsskulder		1 793	2 620
Övriga kortfristiga skulder	24	986	854
Summa		7 297	7 908
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	25	3 033	2 698
Oförbrukade bidrag	26	2 084	3 261
Summa		5 117	5 959
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		13 044	14 531
Ansvarsförbindelser			
Övriga ansvarsförbindelser	27	0	37
Summa		0	37

Anslag (tkr)	Not	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl. brev	Om-disponerade anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 1 7:1 Ramanslag								
Åtgärder för nationella minoriteter								
ap.6 Språkvård för nationella minoritetsspråk (ram)	28		1 000	0	0	1 000	-1 000	0
ap.16 Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ram)	29		3 900	0	-8	3 892	-3 892	0
Uo 17 1:4 Ramanslag								
Forsknings och utvecklingsinsatser inom kulturområdet								
ap.11 Institutet för språk och folkminnen	30		1 270	0	0	1 270	-1 270	0
Uo 17 3:3 Ramanslag								
Institutet för språk och folkminnen								
ap.1 Institutet för språk och folkminnen	31	1 106	65 930	0	0	67 036	-66 498	538
Summa		1 106	72 100	0	-8	73 198	-65 679	538

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2017	2016	2015	2014	2013
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 500	4 500	4 500	6 000	6 000
Utnyttjad	2 530	2 391	2 498	3 009	3 950
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	4 617	4 617	4 617	4 617	4 617
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	12	12	7	26	37
Räntekostnader	0	0	0	0	0
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	3 000	3 000	3 000	4 000	4 000
Avgiftsintäkter	2 649	3 305	2 800	2 998	2 894
Anslagskredit anslag Uo 17 3:3 ap. 1					
Beviljad	1 978	1 766	1 740	1 729	2 730
Utnyttjad	0	0	0	0	2 717
Anslagskredit anslag Uo 17 1:4 ap. 11					
Beviljad	38	37	37	36	35
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande					
Anslag Uo 1 7:1 ap.6	0	0	0	0	0
Anslag Uo 1 7:1 ap.16	0	0	370	94	75
Anslag Uo 17 1:4 ap.11	0	0	37	35	35
Anslag Uo 17 3:3 ap.1	538	1 106	1 725	1 606	-2 717
varav in-tecknat	0	0	0	0	0
Bemyndiganden Ej tillämplig					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	78	73	71	72	76
Medelantalet anställda (st)	93	90	87	87	89
Driftkostnad per årsarbetskraft	959	958	926	846	882
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

Tilläggsupplysningar

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Institutet för språk och folkminnens bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF) samt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar Institutet för språk och folkminnen brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter. Motsvarande beloppsgräns föregående år var 20 tkr.

Kostnadsmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr.o.m. år 2009 anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2016, 228 tkr, har år 2017 minskat med 44 tkr.

Ändrade redovisningsprinciper

Institutet för språk och folkminnen har inga under året ändrade redovisningsprinciper.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp, 22 tkr år 2017, och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 22 tkr.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod.

Avskrivning under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Datorer och kringutrustning
5 år	Egenutvecklade dataprogram Maskiner och tekniska anläggningar Licenser och rättigheter Övriga kontorsmaskiner
10 år	Inredningsinventarier Förbättringsutgifter på annans fastighet

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga omsättningstillgångar har tagits upp till anskaffningsvärdet enligt lägsta värdets princip.

Varulager

Publikationer av vetenskaplig karaktär som har en upplaga på mindre än 1 000 exemplar har exkluderats i varulagret, eftersom de inte bedöms ha något ekonomiskt värde.

Myndighetens boklager av Lexin-lexikon innehas av Exacta Distributionscenter, f.d. Distributionscenter i Hallstavik AB. Boklagret har värderats enligt lägsta värdets princip. Skrifter publicerade före 2013 har åsatts värdet noll kronor. Beräkningen av boklagrets värde har gjorts per sista december på grundval av kommissionärens inventering och myndighetens egen inventering.

- skrifter publicerade år 2013 har åsatts värdet 13 %
- skrifter publicerade år 2014 har åsatts värdet 25 %
- skrifter publicerade år 2015 har åsatts värdet 50 %
- skrifter publicerade år 2016 har åsatts värdet 75 %
- skrifter publicerade år 2017 har åsatts värdet 100 %

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare/styrelseuppdrag	Lön (tkr)
Ann Heimer, tf generaldirektör 1 månad	72
Ingrid Johansson Lind, generaldirektör Förmån tjänstebil	190
Martin Sundin, generaldirektör Ledamot i sakkunnigdelegationen för Kulturfonden för Sverige och Finland (2017-07-01 till 2017-12-31)	760 6

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro i procent	2017	2016
Totalt	4,5 %	5,3 %
Andel 60 dagar eller mer	53,0 %	58,4 %
Kvinnor	4,2 %	6,2 %
Män	5,1 %	2,8 %
Anställda –29 år	4,6 %	2,4 %
Anställda 30 år–49 år	5,0 %	4,6 %
Anställda 50 år–	3,8 %	6,3 %

Noter

Resultaträkning (tkr)		2017	2016
Not 1	Intäkter av anslag		
	Intäkter av anslag	64 299	62 001
	Summa	64 299	62 001
	Summa "Intäkter av anslag" och "Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag" skiljer sig från summa "Utgifter". Skillnaden (44 tkr) beror på minskningen av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslag Uo17 3:3, men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.		
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	0	0
	Intäkter av offentligrättsliga avgifter 15 § AvgF	15	30
	Intäkter av uppdragsverksamhet. enl. bemynd. 12 § instruktionen	0	0
	Övr. intäkter av avg. och andra ers. enl. bemynd. 11 § instruktionen	2 557	3 212
	Intäkter av tjänstexport	77	63
	Summa	2 649	3 305
	Institutet för språk och folkminnen disponerar samtliga intäkter av avgifter.		
Not 3	Intäkter av bidrag		
	Arbetsförmedlingen	852	774
	Kammarkollegiet	400	36
	Universitet och högskolor	1 674	1 568
	Övriga myndigheter	2 128	308
	Enskilda personer, organisationer och företag	2 639	2 717
	Bidrag från övriga länder och internationella organisationer	154	95
	Summa	7 847	5 498
	Ökade bidragsintäkter från universitet och högskolor beror framför allt på medel i projekten TORA, Antiziganismen och samlingarna och Kunskapsbank traditionell matkultur		
Not 4	Finansiella intäkter		
	Ränteintäkter räntekonto Riksgälden	12	12
	Övriga ränteintäkter	1	3
	Summa	13	15
Not 5	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	36 522	33 493
	Arvode till ej anställd personal	890	301
	Avsättningar pensionsersättningar	0	45
	Avsättningar verksamhetsöversyn	0	-145
	Arbetsgivaravg, pension och övriga kostnader för personal	19 336	17 498
	Summa	56 748	51 192
	Ökade kostnader för arvoden förklaras främst av att myndigheten har anlitat mera av externa resurser på anslaget för Forskning och utveckling och på anslaget för Nationella minoriteter.		

Resultaträkning		2017	2016
(tkr)			
Not	6 Övriga driftkostnader		
	Reparationer och underhåll	135	104
	Reaförlust vid avyttring av anläggningstillgång	0	0
	Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	25	27
	Resor, representation, information	2 105	2 187
	Köp av varor	827	1 101
	Köp av tjänster	7 341	8 996
	Förändring av varulager	68	489
	Aktivering av egenutvecklade anläggningstillg. Intranätet	0	-290
	Summa	10 501	12 614
	Minskade driftskostnader jämfört med föregående år beror bland annat på att ett nytt telefonisystem köptes in och ett nytt intranät utvecklades under föregående år.		
Not	7 Finansiella kostnader		
	Ränta på lån i Riksgälden	38	36
	Övriga finansiella kostnader	1	4
	Summa	39	40
	Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.		
Not	8 Lämnade bidrag		
	Lämnade bidrag till statliga myndigheter (projekt)	664	0
	Övriga organisationer – TNC – terminologiskt arbete	4 100	100
	Övriga organisationer (revitaliseringsbidrag)	3 496	3 500
	Övriga organisationer och ideella föreningar	57	0
	Summa	8 317	3 600
Balansräkning		2017-12-31	2016-12-31
(tkr)			
Not	9 Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	3 694	3 877
	Årets anskaffningar	684	318
	Summa anskaffningsvärde	4 378	4 195
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 890	-3 034
	Årets avskrivningar	-363	-356
	Summa ackumulerade avskrivningar	-3 253	-3 390
	Utgående bokfört värde	1 125	805

Balansräkning (tkr)		2017-12-31	2016-12-31
Not	10 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	968	552
	Årets anskaffning	0	416
	Summa anskaffningsvärde	968	968
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-606	-516
	Årets avskrivningar	-92	-90
	Summa ackumulerade avskrivningar	-698	-606
	Utgående bokfört värde	270	362
Not	11 Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	2 008	2 008
	Årets anskaffningar	0	0
	Årets utrangeringar, anskaffningsvärde	0	0
	Summa anskaffningsvärde	2 008	2 008
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 655	-1 533
	Årets avskrivningar	-60	-122
	Årets utrangeringar, avskrivningar	0	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-1 715	-1 655
	Utgående bokfört värde	293	353
Not	12 Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	6 170	6 200
	Årets anskaffningar	159	266
	Årets utrangeringar, anskaffningsvärde	-335	0
	Summa anskaffningsvärde	5 994	6 466
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 712	-4 997
	Årets avskrivningar	-370	-274
	Årets utrangeringar, avskrivningar	0	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-5 082	-5 271
	Utgående bokfört värde	912	1 195
	varav finansiell leasing	0	0
Not	13 Varulager publikationer		
	Ingående balans	488	91
	Årets förändring	-13	397
	Summa	475	488
Not	14 Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	-64	927
	Kundfordringar hos andra myndigheter	189	260
	Summa	125	1 187
Not	15 Övriga kortfristiga fordringar		
	Fordringar hos anställda	6	51
	Diverse övriga fordringar	0	6
	Fordringar inkasso - ej redovisade/återbetalade bidrag	151	151
	Osäkra fordringar – ej redovisade/återbetalade bidrag	-151	-151
	Summa	6	57

Balansräkning (tkr)		2017-12-31	2016-12-31
Not	16 Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	1 730	1 365
	Övriga förutbetalda kostnader	131	278
	Summa	1 861	1 643
Not	17 Upplupna bidragsintäkter		
	Upplupna bidragsintäkter inomstatliga	-106	86
	Upplupna bidragsintäkter utomstatliga	499	1 527
	Summa	393	1 613
Not	18 Avräkning med statsverket		
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	0	52
	Redovisat mot anslag	4 892	4 900
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-3 495	-4 952
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	1 397	0
	<i>Justering mellan betalningsflödena kommer att ske i februari 2018</i>		
	Anslag i räntebärande flöde		
	Ingående balans	-1 106	-1 762
	Redovisat mot anslag	67 768	60 779
	Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-67 200	-60 123
	Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-538	-1 106
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	228	307
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-44	-78
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	184	229
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	0	0
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	5	0
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-3 760	-4 952
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	3 755	4 952
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	0	0
	Summa Avräkning med statsverket	1 043	-877

Balansräkning
(tkr)

2017-12-31

Not 19 Myndighetskapital
 Specifikation förändring av myndighetskapitalet

	Statskapital utan avkastningskrav	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Kapital- förändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2016	70	0	0	0	70
Ändrad redovisningsprincip	0	0	0	0	0
Rättelser	0	0	0	0	0
Ingående balans 2017	70	0	0	0	70
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring	0	0	0	0	0
Summa årets förändring	0	0	0	0	0
Utgående balans 2017	70	0	0	0	70

Statskapitalet avser konst från Statens konstråd

Balansräkning
(tkr)

2017-12-31

2016-12-31

Not 20	Avsättningar för pensioner		
	Ingående avsättning	45	0
	Årets pensionskostnad	0	47
	Årets pensionsutbetalningar	-27	-2
	Utgående avsättning	18	45
	Institutet för språk och folkminnen bedömer att 18 tkr av avsättningarna för pensioner kommer att regleras under det närmast följande räkenskapsåret.		
Not 21	Övriga avsättningar		
	Avsättning för lokalt omställningsarbete		
	Ingående balans	354	256
	Årets förändring	109	98
	Utgående balans	463	354
	Uppsagd personal, särskild pensionsersättning		
	Ingående balans	195	340
	Årets förändring	-115	-145
	Utgående balans	80	195
	Institutet för språk och folkminnen fattade under 2013 beslut om omstruktureringar och nedläggning av verksamhet. I och med omstruktureringsbeslutet har framtida utgifter av engångskaraktär uppstått vilka har bokförts som avsättningar.		

Balansräkning (tkr)		2017-12-31	2016-12-31
	Outnyttjade lokaler och övriga kostnader		
	Ingående balans	0	209
	Årets förändring	0	-209
	Utgående balans	0	0
	Summa utgående balans	561	594
Not	22 Lån i Riksgäldskontoret		
	Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.		
	Ingående balans	2 391	2 498
	Under året nyupptagna lån	774	734
	Årets amorteringar	-635	-841
	Utgående balans	2 530	2 391
	Beviljad låneram enligt regleringsbrevet	4 500	4 500
Not	23 Kortfristiga skulder till andra myndigheter		
	Utgående mervärdesskatt	60	91
	Arbetsgivaravgifter	1 010	958
	Leverantörsskulder andra myndigheter	996	995
	Summa	2 066	2 044
Not	24 Övriga kortfristiga skulder		
	Personalens källskatt	897	854
	Summa	897	854
Not	25 Upplupna kostnader		
	Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	2 603	2 206
	Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	0	171
	Övriga upplupna kostnader	431	321
	Summa	3 034	2 698
Not	26 Oförbrukade bidrag		
	Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	1 651	2 206
	Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	432	1 055
	Summa	2 083	3 261
	Varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk:	1 651	2 206
	<i>inom tre månader</i>	910	529
	<i>mer än tre månader till ett år</i>	741	997
	<i>mer än ett år till tre år</i>	0	0
	<i>mer än tre år</i>	0	680
	Summa	1 651	2 206
Not	27 Övriga ansvarsförbindelser		
	Hyrestillägg	0	37
	Summa	0	37

**Anslagsredovisning
(tkr)**

- Not 28 Uo 1 7:1 ap.6**
Språkvård för nationella minoritetsspråk (ram)
Anslagsposten avser finansiering av insatser för att bedriva språkvårdande verksamhet för de nationella minoritetsspråken finska, meänkieli, romani chib och jiddisch.
Anslaget är icke räntebärande.
- Not 29 Uo 1 7:1 ap.16**
Revitalisering av nationella minoritetsspråk (ram)
Anslagsposten avser finansiering av bidrag för revitaliseringsinsatser enligt förordningen (2010:21) om statsbidrag för insatser till stöd för de nationella minoritetsspråken. Av anslagspostens beviljade belopp på 3 900 tkr får högst 400 tkr finansiera Institutet för språk och folkminnen kostnader för samordning av dessa insatser.

Institutet för språk och folkminnen har under året utbetalt bidrag om 3 500 tkr för att finansiera genomförandet av särskilda revitaliseringsinsatser för de nationella minoritetsspråken som riktar sig till enskilda. Kostnaden för samordning av insatserna uppgick år 2017 till 392 tkr.

Institutet har erhållit återbetalning av bidrag med 4 607 kr år 2017.
Institutet har följande betalningsföreläggande:
Föreningen Hjälp Romer från år 2013 på 51 tkr
Ungdomsrörelsen Bnei Akiva från år 2014 på 100 tkr
Anslagsbelastning avseende fordringar sker först när kundförlust konstaterats.
Anslaget är icke räntebärande.
- Not 30 Uo 17 1:4 ap.11**
Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet
Enligt regleringsbrevet disponerar Institutet för språk och folkminnen en anslagskredit på 38 tkr.
Från och med år 2017 får anslagsbehållningen inte disponeras.
Anslaget är räntebärande.
- Not 31 Uo 17 3:3 ap.1**
Institutet för språk och folkminnen (ram)
Av anslaget får högst 4 500 tkr användas för bidrag till terminologiskt arbete. Institutet för språk och folkminnen har under året betalat 4 100 tkr i bidrag för terminologiskt arbete.

Enligt regleringsbrevet disponerar Institutet för språk och folkminnen en anslagskredit på 1 978 tkr.

Institutet för språk och folkminnen får disponera hela det ingående överföringsbeloppet då detta understiger 3 % av föregående års tilldelning 58 876 tkr enligt regleringsbrevet.
Anslaget är räntebärande.

Underskrift

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Uppsala den 22 februari 2018

Martin Sundin

Generaldirektör
Institutet för språk och folkminnen

